Алатау

Қоғамдық-саяси газет / Общественно-политическая газета

Газет 2000 жылдан шыға бастады

№ 39 (1094)

07.10.2022

alatau_offset@mail.ru
alatau.aqparat
alatau_gazeti

СЕЛЕКТОРЛЫҚ ЖИЫН

ӘЛЕУМЕТТІК КӨМІР МОБИЛЬДІ ҚОСЫМША АРҚЫЛЫ САТЫЛАДЫ

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР ӘЛИХАН СМАЙЫЛОВТЫҢ ТӨРАҒАЛЫҒЫМЕН ОНЛАЙН РЕЖИМДЕ СЕЛЕКТОРЛЫҚ ЖИЫН ӨТТІ.

Жиында көші-қонның өзекті мәселелері, «Жайлы мектеп» ұлттық жобасын іске асыру, халықты көмірмен қамтамасыз ету жұмысы талқыланды. Сондай-ақ көмірді банк арқылы бөліп төлеу, үйден отырып көмірге тапсырыс беру сияқты пилоттық жоба іске қосылғаны сөз болды.

Ең алдымен Ішкі істер министрі Марат Ахметжанов еліміздегі криминогендік жағдай тұрақты екенін мигранттар тарапынан Қазақстан азаматтарына қатысты жасалған қылмыстар тіркелмегені жайлы, ІІМ шетелдік азаматтардың қоғамдық қауіпсіздігін және заңдылығын қамтамасыз етуді бақылауды күшейткендігін, адамдар көп шоғырланатын жерлерде полиция нарядтарының саны артқанын айтты.

Өз кезегінде Премьер-Министр бірінші кезекте қазақстандық азаматтар үшін тұрақты «жасыл дәлізді», сондай-ақ, тіркелме-ген мигранттарды анықтау үшін мобильді мониторингтік топтардың жұмысын қамтамасыз ету қажеттігін, Қазақстан азаматтарының арасында да, мигранттар арасында да көші-қон мәселелерін реттеу бойынша қабылданып жатқан шаралар туралы ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын күшейтуді тапсырды.

Екінші мәселе бойынша да Премьер-Министр бірнеше мәселені тілге тиек етті. Мәселен, «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы аясында 800 мың оқушыға арналған жаңа форматтағы мектептер салу жоспарланғанын, оқулықтарды цифрлық форматқа көшіруді жеделдету және балаларды ауыр сөмкелерден арылту қажеттігі туралы да айтты.

«Әкімдіктермен бірлесіп, оқушыларды планшеттермен қамтамасыз ету мәселесін шешуді қолға алу керек. Атап айтқанда, «Қазақстан халқына» қорымен бірлесіп, оларды ауылдық мектептердің балалары үшін сатып алу мүмкіндігін пысықтау керек», – деген Әлихан Смайылов цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігіне байланыс операторларымен бірлесіп, еліміздің барлық мектебін сапалы жылдамдығы жоғары интернетпен қамтамасыз етуді тапсырды.

Селекторлық отырыста қаралған үшінші мәселе бойынша, азаматтарға ыңғайлы болуы үшін көмірді танымал маркетплейстер мен банк қосымшалары арқылы өткізу жолдары пысықталып жатқаны айтылды.

Сондай-ақ Премьер-Министр үйден шықпай-ақ көмірге тапсырыс беру тұтынушыларға қолайлы екенін айтып, жергілікті жерлерде тиісті түсіндіру жұмыстарын жүргізу қажеттігін жеткізді, жауапты мамандарға көмірді жеткізіп беру мен бөлуді ерекше бақылауда ұстауды тапсырды.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

НЕГЕ?

КІТАП ОҚИТЫН ЖАСТАР АЗАЙДЫ

«Адамды адам еткен – кітап» деп жиі айтамыз. Расында, жан сарайыңды байытып, көкірек көзіңді кеңейтетін жалғыз қазына кітап. Десе де, жастардың кітап оқуға деген құлшыныстарының төмен екенін көзіміз көріп жүр. Қазіргі кезде заман талабына сай өмір сүруге ұмтылған жас буын үшін ғаламтордың әлеуеті асқақтап тұр. Электронды құрылғылар кітапханадан алыстатып, виртуалды әлемге қамаған сайын кітап оқуға деген құмарлық жойылуда. Сол үшін күйінетін ата-ана «балам сөйлесуден қалды, өз әлемінде жүреді» деп, ұстаздар «оқушылар өз ойын толық жеткізе алмайды» деп күйінеді. Әрине бір-бірімен жанды тілдесkеннің орнына, қолдарындағы смартфондар арқылы хабар алысатын болса тұйықталмай қайтсін. Осы орайда Мұхтар Шахановтың «Компьютер басты жарты адамдар көбеюде» деген сөзі еске түседі. Ағамыздың ойын, кітапханаларды аралай отырып жасалған зерттеу нәтижесі дәлелдеп бергендей. Okg.kz сайтының тілшісі берген мәлімет бойынша қазір адамдардың 17 пайызы ғана кітап оқиды екен. Оның өзінде студенттер, ғылыми қызметкерлер, мектеп оқушылары бағдарлама бойынша қажеттілігіне байланысты кітапханаға бас сұққан.

Бүгінде «Кітап менің сырласым, мұңдасым», дейтін жастар мүлде қалмағаны ма деп студенттер арасында сауалнама жүргізіп көрдік. Нәтижесінде он адамның тек екеуінен кітап оқып жүрмін деген жауап алдық. Ал қалғандары сабаққа керек кезде электронды нұсқадағы кітаптарды қарап шығамын дейді. Сонда жастанып жатып оқитын кітаптың заманы өткені ме? Кезінде аға буын жинала қалса қандай кітап оқығандарын айтысып, бір-бірімен алмасып, қызыға оқитын-ды. Ал бүгінгі жастар бастары біріксе «Instagram», «Faceebook», «Twitter», «Вконтакте» сынды әлеуметтік желілерде қандай жаңалықтар бар, қай жұлдыздың парақшасында не болып жатқанын талқылайды. Біреудің өміріне қызығып, өзінің арманын, алға қойған мақсаттарын ұмытуда. Бұл жағдай ұрпақтан-ұрпаққа жалғаса беретін болса, біздің келешегіміз не болмақ?!

Жазушы Ғабит Мүсірепов: «Кітап – алдыңғы ұрпақтың келер ұрпаққа қалдырған рухани өсиеті. Кітап оқудан тиылсақ, ойлаудан да тиыламыз» деген еді. Қалай дегенмен рухани құлдырау – бүкіл ұлтты құртып жіберуге әкеліп соғатын дүние ғой. Осыны білсек те кітап оқудан, кітапханаға барудан қалып барамыз. Неге?

Айдана СМАҒҰЛ

АҢДАТПА

ПРЕЗИДЕНТ РК 3-стр.

ЗАСЕДАНИЕ ВЫСШЕГО СОВЕТА ПО РЕФОРМАМ

МЕЗГІЛ МӘСЕЛЕСІ 4-5-бет

«ХАЛАЛ» ТАҒАМДАР БРЕНДКЕ АЙНАЛЫП КЕЛЕДІ

ӘҢГІМЕ 8-9-бет

БОПАЙ ХАНЫМ

ТҰСАУКЕСЕР 13-бет

ЖАЛҒЫЗ АРША

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ӨҢІР ТЫНЫСЫ

ЖАҢА ЗАУЫТ ІСКЕ ҚОСЫЛДЫ

Текеліде темірді тікелей қалпына келтіретін зауыт іске қосылды. Мұнда қолданылатын өндірістік технология экологиялық жағынан ерекше. Мұны отандық қара металлургия саласын дамытудың маңызды қадамы деуге болады. Бұл туралы Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі хабарлады.

Бірінші кезеңде мұнда 100 жаңа жұмыс орны ашылды, алдағы уақытта жұмысшылар санын 500-ге дейін ұлғайту көзделген. Тартылған инвестиция көлемі 4 млрд теңгеден асады.

Экспортқа бағытталған кәсіпорынның салтанатты ашылуына Жетісу облысының әкімі Бейбіт Исабаев, «Горное бюро» ЖШС компаниялар тобының директоры Абдраман Еділбаев, зауыт жұмысшылары мен текелелік тұрғындар қатысты.

Текелі тұрғындарын кәсіпорынның ресми ашылуымен құттықтаған Бейбіт Исабаев жыл басынан бері облыс экономикасына 129 млрд теңге инвестиция тартылып, 15 жоба іске асырылғанын атап өтті. Солардың бірі – Текеліде ашылып отырған «Электромарганец» ЖШС. Бұл кәсіпорын металлургия саласындағы ғылыми жетістіктерді өндіріске енгізіп отырған айтулы нысан.

– Ашылып отырған «Электромарганец» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің темірді тікелей қайта қалпына келтіретін зауыты Текелі қаласының ғана емес, тұмас облыстың әлеуметтік-экономикалық дамуына жаңа серпін береді деп ойлаймын. Өндірістің экологиялық жетістігі – ғылыми ізденістер мен заманауи технологияны қабыстырудың қандай табысқа жеткізетінінің айқын айғағы. Ел Президентінің алдымызға қойған басты міндеттерінің бірі де осы. Бұл алғашқы қарлығашы десек те болады. Кәсіпорынның болашағы зор, алдағы жоспары ауқымды. Мұнда бірінші кезеңінде 100 жаңа жұмыс орны ашылды, алда жұмыс орнын бұдан әрі көбейтіп, кәсіпорынның қуатын арттыра түсу межеленіп отыр. Осыған орай жергілікті оқу орындарына технологтар дайындау, өңірдегі колледждерде салаға қажетті жаңа мамандықтар ашу мәселесінің де өзекті екенін айту керек. Сондықтан біз жаңа кәсіпорындарды заманауи, жоғары технологиялы құрал-жабдықтармен жұмыс істей алатын, бәсекеге қабілетті мамандармен қамтамасыз етуіміз керек, – деді Б.Исабаев.

Өз кезегінде «Горное бюро» ЖШС компаниялар тобының директоры, техника ғылымдарының докторы Абдраман Еділбаев кәсіпорынның ерекшеліктеріне тоқталды.

– Алдағы уақытта қолданылып отырған технологиямызды одан әрі дамытуға, тұрақты жұмыс орындарын ұлғайта отырып, қуаттылығы жоғары тәжірибелік-өнеркәсіптік қондырғылардың қолданыс аясын кеңейтуге, осылайша Текелінің, жалпы отандық металлургияның елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына өз үлесін қосуына атсалысуға ниеттіміз. Жалпы әлемде домендік өндіріс технологиясын қолданатын шамамен 3500 кәсіпорын және темірді тікелей қалпына келтіру технологиясын қолданатын 30-дай кәсіпорын бар екенін атап өткім келеді. Енді бұл технология, міне, біздің елімізде де енгізіліп отыр, – деді А.Еділбаев. Сол сияқты ол тікелей қалпына келтіру мен домендік өндіріс бір-бірімен жақсы үйлесетінін айтты.

Зауыттың салтанатты ашылуында іске қосудың символдық нүктесі басылып, келушілер зауыттың ішкі жұмысымен танысты.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

МЕКТЕБІНДЕ НЕ ЖАҢАЛЫҚ?

Талдықорған қаласындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің оқушылары Қарттар күніне орай «Ұрпақтар сабақтастығы» акциясын ұйымдастырды.

ҚАРИЯЛАРДЫ ҚҰТТЫҚТАДЫ

Акция аясында оқушылар қарттардың үйіне барып, мерекемен құттықтап, оларға азық-түлік себеттерін табыстады.

Оқушылар барған алғашқы қарттың бірі – тыл еңбеккері Бисұлу Уәлиева апамыз. Ол биыл 93 жасқа толды. Ақсу ауылының тумасы қазіргі таңда немересінің қолында тұрады. Бисұлу апаның балалық шағы соғыс жылдарына тұспа-тұс келгендіктен оқушыларға соғыс кезіндегі қиын-қыстау заманда қалай өмір сүргенін, отбасын асырау үшін бір уыс астықты көмір астына тығып жүріп әкелетінін айтып берді.

– Еліміз тыныш болсын. Менің өмірімде болған қиындықтарды жас ұрпақ көрмесе екен деп тілеймін. Тәуелсіздігіміз мәңгілік болсын! – деп оқушыларға тыл еңбеккері ақ батасын берді.

Келесі кезекте оқушылар жалғызбасты зейнеткер Бибінұр Ибраимованың үйіне барды. Бибінұр апа 72 жаста, педагогикалық еңбек ардагері. ҚазГУ-ды бітірген, облыстық мұғалімдерді жетілдіру институтында қазақ тілі мен әдебиеті кабинетінің меңгерушісі болып жұмыс істеген. Сонымен қатар GorONO-да кинотеканың директоры болып жұмыс атқарған. Мектеп оқушылары Бибінұр апаны қос мереке – қарттар және ұстаздар күнімен құттықтады.

Ал Ләззат апаны көргенде оқушылар түрлі сезімде болды. Бір жағынан қайырым-дылық жасағандарына қуанып, екінші жағынан зейнеткерлеріміздің қандай жағдайда өмір сүріп жатқандары оларды алаңдатты. Тұрмыстық жағдайға байланысты Ләззат апа баспанасыз екен. Ауыл әкімшілігінің көмегімен Көктал ауылынан жаңа үй салуға жер телімін беріпті. Қазіргі уақытта тұрғындардың күшімен іргетасы көтерілді.

Назарбаев Зияткерлік мектебінің оқушылары мен ата-аналары жыл сайын ардагерлерді, қарияларды қарттар күнімен құттықтайды. Бұл мереке жас ұрпақтың аға ұрпақпен тілдесуі, ақыл-ойлары үшін алғыс айтудың тамаша мүмкіндігі болып табылады.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

ШАРА

МЕН ЕЛІМНІҢ ПАТРИОТЫМЫН

ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫНЫҢ № 14 ОРТА МЕКТЕП-ГИМНАЗИЯСЫНДА ЖОҒАРҒЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫМЕН «МЕН ЕЛІМНІҢ – ПАТРИОТЫМЫН» ТАҚЫРЫБЫНДА ЕРЛІК САБАҒЫ ӨТТІ.

Іс-шараға Талдықорған гарнизонындағы Десанттық-шабуылдау әскерлері 18404 әскери бөлімінің әскери қызметшілері және Талдықорған қалалық ардагерлер кеңесінің төрағасы, Ауған соғысының ардагері запастағы майор Талғат Бердікенов арнайы қатысты.

Сабақ барысында әскери қонақтарымыз ел Президентінің биылғы халыққа жолдауындағы отаншылдық, білімге құштарлық пен еңбекқорлық, бірлік пен жауапкершілік сияқты қасиеттер дәріптелуі керектігін тілге тиек етіп, оқушыларға армия, ел қорғау ұғымдарының мән-мағынасын ашып айтып берді. Сондай-ақ оқушыларға еліміздің Қарулы күштері жайлы арнайы бейнеороликтер, слайдтар көрсетілді.

– Бүгінде еліміздің Қарулы күштері жауынгерлік даярлық қарқыны жоғары болуымен, сапалы жұмылдыру резерві бар, әскери оқу орындарының жүйелі желісі және қажетті материалдық-техникалық базамен қамтамасыз етілуімен ерекшеленеді, – деді Ауған соғысының ардагері запастағы майор Талғат Бердікенов.

Мұндай шараларды өткізу өскелең ұрпақтың бойына патриоттық рухты қалыптастыруға, адмгершілікке тәрбиелеуге зор ықпалын тигізеді. Мұғалімдер мен оқушылар әскери қызметшілерге алғыстарын айтып, тілектерін білдірді.

ТАЛДЫҚОРҒАН ГАРНИЗОНЫНЫҢ БАСПАСӨЗ ҚЫЗМЕТІ.

Кабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ПРЕЗИДЕНТ РК

ЗАСЕДАНИЕ ВЫСШЕГО СОВЕТА ПО РЕФОРМАМ

ПОД ПРЕДСЕДАТЕЛЬСТВОМ ГЛАВЫ ГОСУДАРСТВА КАСЫМ-ЖОМАРТА ТОКАЕВА СОСТОЯЛОСЬ ОЧЕРЕДНОЕ ЗАСЕДАНИЕ ВЫСШЕГО СОВЕТА ПО РЕФОРМАМ, ОБ ЭТОМ СООБЩАЕТСЯ НА ОФИЦИАЛЬНОМ САЙТЕ АКОРДЫ, – ПЕРЕДАЕТ NUR.KZ

Мероприятие началось с обсуждения вопросов, связанных с разработкой национальных проектов. По проекту «Комфортная школа» выступил министр просвещения Асхат Аймагамбетов. Как доложил министр, цель проекта – системное решение проблемы нехватки ученических мест.

Реализация проекта позволит построить школы нового формата на 800 тысяч учащихся. Концептуальными отличиями новых комфортных школ от ныне строящихся станут соблюдение единого стандарта строительства, полное оснащение предметными кабинетами и лабораториями, наличие раздельных блоков для учащихся 1–4 классов и учащихся 5–11 классов, количество спортивных залов будет рассчитано с учетом численности учащихся, спортзалы будут размещены отдельно для учащихся 1–4 классов и 5–11 классов, в каждой школе будут предусмотрены универсальные мастерские и студии для трудового обучения девочек и мальчиков. Эти и другие новшества направлены на всестороннее развитие навыков и компетенций наших детей.

Выслушав доклад, президент отметил, что создание нормальных условий для получения образования является важнейшей задачей государства.

«К сожалению, до сегодняшнего было сказано много, но проблемы с трехсменными, аварийными, ветхими школами так и не решились. Поэтому реализация данного национального проекта должна быть на особом контроле как Правительства, так и местных исполнительных органов. Правительство и Счетный комитет должны обеспечить использование каждого тенге по назначению. Акимы до конца года должны решить все вопросы по земле, инфраструктуре. Никакие отговорки здесь не уместны. Поэтому поддерживаю предложение по закреплению персональной ответственности акимов регионов. По тем школам, строительство которых должно начаться в 2023 году, в течение месяца должны быть решены все вопросы по выделению земельных участков и подключению к инфраструктуре. По остальным — до конца года. Прошу правительство сформировать такие обязательства каждого региона и контролировать их исполнение», — сказал глава государства.

Он поручил уже в этом году принять все необходимые нормативные акты, чтобы начать реализацию национального проекта со следующего года. Касым-Жомарт Токаев также поддержал предложение правительства об определении единым заказчиком Samruk-Kazyna Construction. При этом президент заявил о необходимости жесткого контроля за использованием выделяемых из бюджета средств.

Глава государства отдельно остановился на поступающих жалобах от родителей в связи с тем, что дети вынуждены носить большие и тяжелые рюкзаки с учебниками, это негативно сказывается на здоровье детей.

Асхат Аймагамбетов рассказал о принимаемых мерах по решению проблемы. По его словам, осуществляется постепенный переход на цифровые учебники, кроме того, новые школы будут оснащаться персональными шкафчиками для учащихся, где можно будет хранить личные вещи, сменную обувь и учебники.

Второй проект «Модернизация сельского здравоохранения» представила министр здравоохранения Ажар Гиният. По ее словам, проект направлен на обеспечение всех сельских населенных пунктов медицинской инфраструктурой и организацию сети современных многопрофильных центральных межрайонных больниц. Совместно с акиматами начата подготовительная работа по строительству 655 объектов, в том числе 253 медпунктов, 160 врачебных амбулаторий и 242 фельдшерско-акушерских пунктов. Реализация проекта позволит повысить доступность медицинской помощи в селах, обеспечить своевременное оказание экстренной медицинской помощи сельскому населению, снизить смертность от болезней системы кровообращения на 20%, увеличить продолжительность жизни.

Президент отметил высокое социальное значение проекта, который предусматривает обеспечение 100% сельского населения качественной первичной медицинской помощью.

«Это наша обязанность как государства. Но, это лишь самый минимум. Поэтому так важен и второй компонент проекта — строительство многопрофильных больниц, которые позволят сократить время получения квалифицированной помощи при тяжелых заболеваниях и травмах. Недаром существует правило “золотого часа” — чем скорее доставить пациента до оборудованной больницы, тем выше шанс, что он будет спасен. Особенно серьезный эффект мы рассчитываем получить в снижении потерь от болезней системы кровообращения. На них приходится 35% от общей смертности в стране. От инфарктов и инсультов в Казахстане умирают в 2 раза чаще, чем в странах ОЭСР. Причем умирает более молодое население. Сеть многопрофильных больниц, оборудованных по последнему слову техники, — это серьезный аргумент и вклад в здоровье нации», - сказал Касым-Жомарт Токаев.

Глава государства поручил взять на особый контроль вопросы профилактики и лечения онкологических заболеваний. Президент особо указал на важность достижения конкретных поставленных результатов национальных проектов и поручил обеспечить систему мониторинга за их реализацией.

На заседании также был рассмотрен вопрос о достижении углеродной нейтральности Республики Казахстан до 2060 года.

БИЗНЕСМЕНЫ АЗЕРБАЙДЖАНА ПОСЕТИЛИ «АТАМЕКЕН»

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО

На площадке алматинской палаты предпринимателей состоялась встреча с азербайджанскими бизнесменами, - передает пресс-служба ведомства.

Азербайджанская компания Caspian Energy Club – крупная и динамично развивающаяся региональная организация, объединяющая в своих рядах более 5000 компаний и организаций из 50 стран мира, осуществляющих свою деятельность (или имеющих намерение) на территории государств каспийско-черноморского и балтийского регионов.

«Если есть представители бизнеса Казахстана, которые хотят выйти на наш рынок, мы можем им в этом помочь. Если у казахстанских предпринимателей есть проблемы у нас на рынке мы сможем сопроводить бизнес. Наше название Energy for business означает энергия помощи для бизнеса», – рассказал представитель компании Телман Алиев.

Заместитель директора палаты предпринимателей города Алматы Акеркин Эралиева рассказала гостям о деятельности НПП «Атамекен».

«Национальная палата объединяет все ассоциации, которые только есть в Казахстане, мы объединяем весь бизнес. В связи с геополитической ситуацией в Украине Казахстан стал мощным транзитом для товаров соседних стран. Тюркским странам: Казахстану, Турции, Азербайджану стоит объединяться в расширении экономических возможностей. Сегодня мы договорились о проведении совместных мероприятий о развитии нетворкинга поиска потенциальных партнеров для азербайджанских компаний», – подчеркнула Акеркин Эралиева.

В 2021 году импорт товаров в Азербайджан составил $11,7 млрд. Основными поставщиками товаров являются Россия (17,7%), Турция (15,8%), Китай (14%), Германия (5,4%) и Украина (4%). Казахстан, по данным азербайджанской таможенной статистики, занимает лишь 20-е место среди основных экспортёров товаров на рынок Азербайджана.

Объём импорта из Казахстана в 2021 году составил $95,4 млн. При этом по казахстанской статистике экспорт РК в Азербайджан в 2021 году составил $287,9 млн, сообщает эксперт АО «Институт экономических исследований» (ERI).

Взаимная торговля в 2022 году. В 3,1 раза вырос товарооборот между Казахстаном и Азербайджаном за 6 месяцев 2022 года – взаимная торговля составила $194,1 млн (рост в 3,5 раза), из которых $155,4 млн экспорт из РК, остальные $38,7 млн — импорт в РК (рост в 2,2 раза).

В ходе встречи стороны договорились, что компания Energy for business будет поддерживать инициативы алматинской палаты предпринимателей по развитию женского предпринимательства. Представители компании примут участие в форуме «Женский бизнес».

Справочно:

Caspian Energy Club был основан в июне 2002 года. Основные цели компании:

- Активное участие в диалоге бизнес-власть (B2G) в рамках организуемых CEO Lunch, бизнес-форумов, круглых столов, отраслевых комитетов и рабочих групп;
- Систематическое изучение проблем и предложений представителей иностранного и местного бизнеса и доведения этой информации до Высшего руководства страны, в том числе до представителей Администрации Президента, правительства, парламента и госструктур, курирующих экономический блок;
- лоббирование и продвижение компаний, а также их товаров и услуг каспийско-черноморского и балтийского региона и далеко за его пределами;
- поддержка и продвижение на информационном уровне проектов, способствующих созданию благоприятного инвестиционного и бизнес-климата, а также лоббирование внедрения цифровой экономики, инновационных и экологически чистых технологий во всех секторах экономики;
- реализация различных информационных проектов, способствующих поддержке и развитию малого и среднего бизнеса, а также созданию диалога между представителями МСБ и крупного бизнеса.

НАШ.КОРР.

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МЕЗГІЛ МӘСЕЛЕСІ

Бүгінде бүкіл әлем бойынша халал өндірісі артып келеді. Азық-түлік және жеңіл өнеркәсіп, парфюмерия мен фармакология және өзге салаларда халал өндірісіне айрықша мән берілуде.

«Халал»

ТАҒАМДАР БРЕНДКЕ АЙНАЛЫП КЕЛЕДІ

Халал дүние тек тағаммен шектеледі деген ұғымның қате екенін, оның аясы мәдениет пен ғылым, білім мен денсаулық, жалпы адам тұрмыс-тіршілігіне қажетті басқа да салалардың барлығында халал түрлері көптеп енгізілуде. Дін саласындағы ғалымдардың айтуынша, «Ассалаумағалейкум» деп амандасудың өзі түзу ниетпен басталса ол да халалға жатады. Бұл мұсылман адамның өмірінің мәні, мазмұны терең түсінікпен тамырласып жатқанын айтуда. Демек, халал ұғымының өзі тұтас бір индустрия, белді ғылым дейді.

Халал сертификаты – бұл ислам ережелеріне сәйкес дайындалған өнімдерден алынған сертификат. Халал сертификаты тұрғысынан процесс шикізат процесінен басталады. Өнімнің шикізатынан бастап дайын өнімге дейінгі барлық процесс исламның талаптары мен тұтыну талаптарына сәйкес келуі керек. Өндіріс тәсілі бойынша да өнім құрамындағы ингредиенттер мен қоспалардың шығу тегі зерделенеді.

Сонымен қатар өндірілетін өнімдердің қаптамасында қолданылатын материалдар мен сақтау шарттары гуманитарлық талаптар мен исламдық шарттарға сәйкес келуі керек. Халал стандартын Түркияда және шет елде, әсіресе мұсылман елдерінде өндіретін және сататын барлық компания қолдана алады.

Ислам дінінде әр мұсылман халал мен харамға көңіл бөлуге міндетті. Халал дінде құпталған, ерік берілген, рұқсат етілгені, ал харам шариғат шеңберінде нақты тыйым салынғандар.

Халал – барша мұсылмандардың күнделікті тыныс-тіршілігіне қатысты шариғат тыйым салмаған іс-әрекеттер шеңберін қамтитын тек ислам дініне тән ұғым. «Халал» терминi қазақ тіліне аударғанда «рұқсат етілген», «тыйым салынбаған», «мақұлданған» деген мағыналарды білдіреді. Сондай-ақ халал – «шариғат бойынша жасауға болады» деген нақты діни үкімнің атауы.

Істеген іс-әрекеттің заңдылық шеңберден шықпай, жұтқан ауаң, ішкен тағамың адал болғанға не жетсін. Бірақ адамзат баласы өз денсаулығына өзі жауығып, талғамайтартынбай ауруды астан тауып алып жатқан жоқ па? Онымен қоймай табиғат ананың тамырына балта шауып, күл-қоқысын жинамай қақырып-түкіріп, ластап жатқанын қайда қоясыз. Тәуелсіздік алып нарықтық жүйеге көшіп, жекешелендіру дәуірі басталғанда қолдан өнім өндірушер саны күрт артты. Оның үстіне алыс-жақын мемлекеттерден келетін азық-түліктердің сапасы сын көтермейді, оларға қосылатын түрлі қоспалардың адам денсаулығына пайдасынан зияны басым екені жиі айтылып жүр. Ғаламтор желісін ашып қалсаңыз, көрші Қытай мемлекетінде кәдімгі қаптан (целлофан) күріш өнімдерін жеке цехтарда жасап саудаға шығарып жатқанын, сол сияқты жұмыртқаны да түрлі қоспалармен қолдан жасап саудалап жатқанын көресіз.

Құс өнімдерінің етіне инемен дәрі егіп семіз көрсетіп, жеміс-жидектерге де түрлі қоспалар қосып жатқанда «Ойбай, біз қандай тағам жеп жүрміз?» деп ашынамыз. Өзге мемлекетті айтпай-ақ, Қазақстанның өзінде де малды әкіл-дәрілермен семіртіп, жемдегенде түрлі қоспалар қосып пайда тауып жүрген кәсіпкерсымақтарды көргенбіз. Базардан семіз деп алып келген малды сойғанда құры үрлеп қойған жел екенін көріп «алғаның арам болғыр» деп қарғанымыз да бар. Бірде базарға барып сиыр еті деп – түйе, қой еті деп – ешкі етін саудалағандарды көріп, бұларыңа жол болсын дескенбіз. Қаланың жұрты ешкі мен қойды, түйе мен сиырды қайдан айырсын. Ол аз болғандай, таразыдан тартып жегендерге бір, қалтасын қағып жегендерге екі алданып жүргендер базар маңындағы көше бойында отырған саудагерлерді жиі жағалайтын болған. Бүгінде жылқының еті тісіне емес, түсіне кіріп, қойдың еті қорғасындай қат болып, сиыр мен түйенің еті жерік асқа айналғалы бері, қаладағы елдің көбінің күні тауық етіне қарап қалған. Оның да бағасы күн сайын асқақтап тұр. Жалпы күнделікті ішіп-жейтін азық-түліктің сапасына мән беріп жатқан кедей-кепшік жоқ. Аш қалмаудың амалын жасап, аузына тигенін асап жүр.

Ал халал тамақты кімнің ішкісі келмейді дейсіз. Ондай сауда орындары мен асханалар Құдайға шүкір, баршылық. Бір ғана Талдықорған қаласында 2016 жылдан бастап «Халал» өнімдерін саудалайтын сауда нүктелері мен асханалар халыққа қызмет көрсетіп келеді. Бүгінде Талдықорған қаласында 14-тей кәсіпорын халал сертификатын алған. Оның екеуі ет өнімін, біреуі кондитерлік, бірі тұшпара өндірсе, қалған сегізі асханалар, тағы екеуі «Магнум» сауда үйлері. Осы сауда орындарында арнайы бұрыштар халал өніміне берілген. Онда шұжық, сыр, тауық, сүт және тағы басқа да өнімдер саудалануда. Оларды жиі тексеру өнімнің шыққан күнінен бастап сауда нүктесіне түскен сәттен және тоңазытқышта қанша уақытқа дейін тұрғаны қатаң бақыланады дейді, «Жетісу «Халал» даму орталығының өнімдеріне жауапты Ескелді ауданының бас имамы Мұхаммед Ордыбай. Әсілі асыңды адал жеп, аурусырқаудан аулақ жүрсең тәнің де, жаның да, жараланбағаны абзалау.

Бірді айтып, бірге кеткендей болмайық, халалға қатысты бір кездері «халал монша», «халал такси» деген атаулар шығып, қалың бұқараның бірі түсіністікпен қараса, көбі түсінбей күле де қараған болатын. Олардың шынайы халал, не харам екені жайлы қоғамда екіұшты пікір қалыптасқан. Бұл жайында да кезінде діни салада қызмет жасайтын адамдардан сұрау салып сұрағанымызда олар мұның еш әбестігі жоғын, «халал монша», «халал такси» бұл шариғат талаптарын бұзбайтынын, моншаға түскенде кіндіктен төмен қарай жабулы болуы шарт болса, халал таксиге отырған адам заттарын ұмытып кетсе оны иесіне қайтарып беру мұсылман адамдарға арналған шариғи шараға жатады. «Халал» сертификаты осы екі бағытта да беріледі. Бірі азық-түліктерге қатысты болса, екіншісі монша, такси, құрылыс саласында да адал қызмет атқаратындарға берілуде. Мәселен құрылыс фирмасы салған баспанасын халықтың жағдайы көтеретіндей бағада өсімсіз саудаласа, оған неге халал сертификатын бермеске?! Бұл шариғат талаптарына сай болып тұр ғой деген-ді.

Расында өзі де діни жолды ұстанып, халық мүддесіне қызмет жасағаннан ләззат алатын кәсіпкерлердің Алла да ісін оңдап, нәсібін екі есе ұлғайтып қоятынын имамдар уағыз айтқанда ұдайы насихаттап, құран аяттарынан мысал келтіріп жатады. Жалпы халал дегеніміз не? Шариғатта «Халал» деген рұқсат беру деген мағынаны білдіреді. «Харам» деп тыйым салынған деген мағынада айтылады. Шариғатта жеуге, ішуге рұқсат етілген өнімдерді халал, адал делінеді. Діни ғалымдардың айтуынша, Құдай Тағала адам баласын жаратқаннан кейін, нені жеуге болады, нені жеуге болмайды дегеннің шекарасын сызып берген. *«Құранда Алла Тағала арам нәрселердің атын атап, түсін түстеп, мына нәрселерді жемеңіздер деген. Ғалымдардың түсіндіруінше, Адам ата мен Хауа ананы жәннатқа кіргізіп, қасындағы ағаштың жемісін жеуге тыйым салған. Алайда шайтанның азғыруымен адам тыйым салған ағаштың жемісін жеп қойды. Содан жәннаттан қуылады. Адам ата мен Хауа ананы көктен жер бетіне түсіреді. Жер бетіне түскеннен кейін адам «Әттеген-ай, мен не үшін тыйым салынған жемісті жеп қойдым, неге нәпсіме ие бола алмадым деп қатты өкінеді. Құдайға жалбарынып, тәубеге келіп, 40 күн ораза тұтады. Тәубесі қабыл болып, Алла Тағала адам баласына халал мен харамды айырып көрсетіп берді»*, – дейді діни ғалымдар.

Сондықтан тыйым салынған заттар арам, тыйым салынбағаны адал деп жіктелген. Оны шариғат тілімен «халал» және «харам» дейді. Міне, халал дегенге нақты жауап. Енді біздің күнделікті тұтынып жүрген тағамдарымыз халал ма, харам ба оны бір Құдай білмесе, өзіміз ажыратып жатқан жоқпыз. Сауда үйіне барғанда немесе базарға, не асханаларға барғанда халал-харамын ажыратып жатпаймыз. Құдайға құлшылығы бар намазхан жандар болмаса, көбіміз бағасына қарап қай жерде арзан соған талап қоямыз. Сатып алған өнімдеріміз адалдан ба, жоқ арамнан ба пайымдап жатқан жоқпыз. Мал екеш малды бауыздағанда да өзіндік шарты барын екінің бірі біле бермейді. «Жетісу» халал орталығының «халал» өнімдерге жауапты маманы Мұхаммед Ордыбайдың «халал» өнімдерінің қыр-сырын тереңірек зерделеп беруін өтініп, сөзге тарттық.

– Мұның екінші жағы бар, әлемде ғалымдар көп қой. Мысалы медицина саласын, адам табиғатын зерттейтін, экология және химия тағы басқа салаларды, сондай-ақ, тағам өнімдерін сараптайтын ғалымдар бар.

ТҮЙТКІЛ

Алатау

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МЕЗГІЛ МӘСЕЛЕСІ

Діни саланы да зерттейтін ғалым әлемде «халал» өнімдері брендке айналып, әлемнің өзі халал өнімдерді талап етіп жатқанын айтуда. Мұның адам баласы үшін денсаулыққа пайдасы зор. Пайғамбар Мұхаммедтің (с.а.у) бір хадисі бар. «Егер сендер бір малды соятын болсаңдар малдың көз алдында пышақ қайрамаңдар» дейді. Қазір технологияның қарыштап дамыған заманында адам баласы неше түрлі жеңілдікке қол жеткізуде. Әлемде неше түрлі мал соятын қасапханалар бар. Оның екі түрлі жолы бар. Біріншісі малды электрошокпен ұрады, малдың аяқ-қолын байламайды. Он минутта жүз бас малды тоқпен өлтіре салады. Екіншісі малды маңдайынан ауыр балғамен, не болмаса төбесінен пышақ сұғып өлтіреді, қанын ағызбайды. Пайғамбар айтқан малдың көз алдында пышақ қайрамаңдар деген сөздің бұған не қатысы бар деп ойлайсың. Себебі пайғамбарымыз малды «Бисмилла» деп сойыңдар екі тамырын кесіңдер деген. Ғалымдардың зерттеуі бойынша, малды электрошокпен немесе ауыр балғамен маңдайынан ұрып, болмаса төбесінен пышақ сұғып өлтіргенде малдың бүйрегінде болатын арнайы без денеге тарап, ол бірінші қорқыныш сезімін ішке жұтады. Бүйректегі без шошынады, мал денесіндегі «адреналин» қанға бөлінеді. Ол қан арқылы бүкіл денеге жайылады. Тағамды адам жегенде бірінші ақпаратты ми қабылдайды. Біз асқазанға түседі дейміз ғой, олай емес, тағамды аузыңа апара бергенде іс-әрекетті ми қабылдайды. Осы тағамды жеген адамдарда қорқыныш сезімі көп болатынын ғылыми негізде ғалымдар дәлелдеген. Сонда жаңағы электрошокпен, балғамен болмаса төбесінен пышақ сұғып өлтірген мал қалай халал болады. Біріншіден, оны қорлап өлтіріп тұрмыз. Екіншіден, соятын жерге алып келгенде мал топ-тобымен сұлап жатса шошынады. Үшіншіден, малдың киесі барын ескеріп жатқан ешкім жоқ, тек жеделдетіп сойып, өнімді базарға, не нарыққа жіберу ғана көзделген. Оның халал, харам екені ескеріліп жатқан жоқ. Ал сол малдың етін жеген мұсылман баласының денсаулығы қалай болатынын ғалымдар айтып тұр.

Жалпы «Халал» мәселесі егемендік алғаннан кейін жекешелендіру үрдісіне байланысты Қазақстанда көптеген сауда нүктелері, асханалар мен мейрамханалар қызметін жалғастыра бастады. Қазақстан Мұсылмандар діни басқармасы халалды арнайы бір бөлік етіп шығарды. Оның негізгі офисі Астанада. Бірақ бұрындары «халал» деген кезде малды адалынан сойса болды деген ұғым пайда болған. Қазір Малайзия мен Түркия мемлекеттерінің жүйесімен жұмыс жасап келеміз. Ондағы жүйе бойынша бүкіл азық-түліктің халалдығын тексеруден өткіземіз. Мысалы, сіздің асханаңыз болса, ондағы малдың, тауықтың еттері қайдан келеді, сонан соң оған қосатын қоспаларыңыз қандай? Осының бәрі сараптамадан өтеді. Сүт, сыр өнімдері болатын болса халал ма, Қазақстанда өндірілген бе? Халалдан өткенде құрамында адам денсаулығына зиянды химикаттар бар ма осының бәрі тексеріледі. Тексеруді арнайы Астанадағы зертханаға жібереміз. Мәселен, сіз халыққа халал тағам ұсынып, адалдан пайда тапқыңыз келсе, бізге өтініш жасайсыз. Біз сіздің асханаңызды барып көреміз. Онда тек тағамдарға ғана зер салып қоймай-мыз. Асхананың санитарлық тазалығы түгелдей халал талабына сай болуы шарт. Кейбір асханалар етті базардан сатып алады. Ал кейбірі малды өзіміз соямыз дейді. Асхана қожайынымен сөйлесіп, халалдың шарттарын ұсынамыз, осыған келіссеңіз, азық-түлік өнімдеріңізді, мал соятын жеріңіз халал заңына сай болуын ескертеміз.

Талдықорғанда «Ет бөлімі» (Мясной двор) халал сертификатынан өтті. Басқа да халалдан өткен орталықтар бар. Асхана қожайыны ет өнімін осы орталықтардан алуы керек. Кейбірі жоқ мен өз үйімде соямын десе, қасапшысын арнайы оқытып, қолына сертификат беріледі. Біз оны үнемі бақылаймыз, сертификат алған қасапшы малды халалдан соя ма оны да қадағалаймыз. Жан-жақты ақпарат жинаймыз. Қазір малды электрошокпен немесе басынан пышақ сұғып өлтіретіндер пайда болды. Бұл халалға жатпайды. Германия мемлекетінде арнайы зерттеуден өткен. Малды электрошокпен немесе маңдайынан ұрып, басына пышақ салғанда бүйректегі без шошынып адреналинді қанға жіберетінін жоғарыда айттық. Союдан бөлек, біз малға, тауықтарға берілетін жемді де тексереміз. Көбінесе оларға қоспалар қосылады. «Сүйек ұны» деген малдың сүйегін үгітіп және тауықтың өкпе бауырынан ұнтақтап ұн шығарып жемге қосып береді. Халалда оны бергізбейді. Себебі мал өз сүйегін, тауық өз дене мүшесін жегендей болады. Бұл да қатты қадағалануда.

Енді Жетісудағы құстың мәселесіне ойыссақ. Тауық өнімдері бізде «Айсер», «Әлем» деген Алматыдағы арнайы орталықтарда бауыздалады. Бұдан бөлек, Ресейдің, Американың тауық өнімдерін әкелсе біз оған «Халалға» кепілдік бермейміз. Себебі ол өнімдердің қалай дайындалғанын біз көрген жоқпыз. «Халал» асханалар шетелдік тауық өнімдерін пайдалана алмайды. Олар «Айсер», «Әлем» орталықтарынан тауық өнімдерін алады. Аталған екі сауда орталықтарына «Халал» сертификаты берілген. Өйткені халалға өткен, сертификат алған асхана қожайынының өнімі таза деп біз бүкіл жамағатқа айтамыз. Жаңағы асхананың тағамын мұсылман жамағаты жейді. Олардың намазы, дұғасы бұзылмауы тиіс, «Біз сіз үшін жауап береміз» деп айтамыз. Үшінші мәселе, өнімдер көп, олардың күмәнді, Қазақстанда жасалмағанын білсек, оны да ескертеміз. Егер асхананың тағамға халалдануға алған өнімдері күмәнді болса, біз оны Астанаға зертханаға жібереміз. Егер асхана иесі «Мен тек қана бір майды қолданамын басқаны қоса алмаймын десе, пайдаланатын майын да зертханаға жібереміз, оның құрамында денсаулыққа зиянды қоспалар табылмаса ол халал болып саналады. Егер май құрамынан зиянды нәрселер табылса, оны пайдалануға рұқсат етілмейді. Халал тағам өндірумен айналысуға арнайы құжат алған соң, біз оларды ай сайын тексеріп тұрамыз. Кейкездерде аяқ астынан айына екі рет тексеру жасаймыз. Ондай жағдайлар болды, халал сертификатын алып «Айсер», «Әлем» орталығынан емес, басқа ресейлік тауық еттерін пайдаланған асханалардың халал сертификаты қайтарып алынды. Тексеру барысында көзбояушылыққа барып, халал деп, харам тағам дайындап, доңыз етін пайдаланса, біз бүкіл мұсылман жамағатын алдап отырмыз деген сөз. Құдай оның бетін ары қылсын. Ал тауық етіне байланысты халал шартын бұзса, бірінші мәрте ескеріледі. Екінші рет қайталанса халал сертификатын қайтарып аламыз. Ондай жағдай анықталғанда бүкіл асханадағы өнімді алып тастап, асхананы толықтай тазалықтан өткізуге шешім қабылданады. Мұндай жағдайда біз санэпидемиологиялық мекемеге хабарлаймыз. Ескерту жасаған кездерімізде болды. Тек қана тағамдарды қадағаламаймыз, асханалардағы құрал-жабдықтардың барлығы талапқа сай болуы тиіс. Қоқыс салатын құрылғының тағам өнімдеріне жақын қойылуы, құбырдағы судың дұрыс ағуы түгел қадағаланады. Егер асханалардан кері көрініс байқалса, біз оны дереу бейнежазбаға түсіріп, Астанаға жібереміз. Олар бізге ескерту жасаңдар дейді, біз оны жазбаша түрде береміз. 10-15 күннен кейін айналып келіп қайта тексереміз» деп «Халал» туралы толық мағлұмат берген «Жетісу» өңірі бойынша халалға жауапты маман Мұхаммед Ордыбайдың айтуынша, халал шарттарын бұзатындар біздің өңірде де бар екен.

Халалдан тағам берем деп сертификат алып, артынан мұсылман жамағатын алдағандар қатарында Талдықорған қаласындағы «Кишлак» асханасы «халал» сертификатынан айырылған. Басты себеп, асхананың алғашқы қожайыны екінші адамға асхананы өткізіп берген. Ал ол шариғи талаптарды орындамаған. «Халал» тағам бермей, түрлі айла шарғыларға барған. Бұл асхана бар-жоғы екі ай ғана халал шарттарын орындапты. Әрмен қарай адалдан қызмет жасауға ынта-жігері тартпаса керек. Жалпы Талдықорғанда халал өнімімен айналысатындар бұрындары үшеу ғана болса, қазір қызығушылық көбейгенін жауапты маман Мұхаммед Ордыбай да айтты.

– Жұрттың көбі халалдан жейікші дейтін болды. Мәселен, халал жұмыс істейтін асхана немесе азық-түлік сататын саудагерлер бізге хабарласып «Ұстаз бізге мына тағам өнімі келді, біз оны тамаққа қоссақ немесе саудаласақ бола ма, әлде болмай ма, күдіктеніп тұрмыз не істеуге болады деп, бейнежазбасын жібереді. Біз оны Астанадағы зертханаға жібереміз. Оның таза немесе қоспа өнім екенін зертхана анықтайды. Біздi қуантып отырған нәрсе асхана немесе саудалаушының намазхан болғаны абзал болып тұр. Халал өнімді тұтынушы негізі намаздағы адамдар. Халалдың атын жамылып саудасын дөңгелетіпдер де бар, олармен де күрес жүргізілуде. Өйткені оның сұрауы бар. Тағы бір жағдай Қытайдан, Жапониядан, Кореядан келетін өнімдердің арасында химикаттар болуы мүмкін. Мәселен, «лағман» тағы басқа да тағамдарға қосатын түрлі дәмін келтіретін өнімдер бар. Оны жеген сайын адамның тәбеті ашылады. Бірақ адам аузындағы сілекей бездерін өлтіреді. Міне, өнімдерді тексеріп көргенде адам ағзасына аса қауіпті нәрсе жоқ, арасында химикаттар бар. Құранда Алла Тағала айтады. Өз қолдарыңмен өздеріңе зиян жасамаңдар деген. Біз осы адам денсаулығына зиян келтіретін тағамдардан адамдарды аулақ болуға, неғұрлым халал тағамдарды жеуге үндейміз. Басында асхана қожайындары «Мен жарамсыз деп жарты тауарды шығарып тастауым керек пе» деп ренжитін. Біз оларға түсіндіреміз. «Сіздің қолданғалы тұрған өнімізге мына әкелген «майонезді» қоспаңыз, оның орнына мына «Три желаниені» қосыңыз деп ұсынамыз. Өйткені ол халалдан өткен. Оған келіспесе, халалдан өткен екі-үш өнімді ұсынамыз. Бір қалыпқа түскеннен кейін асхана қожайындары да рахметтерін айтып жатады. Өйткені халал сертификатын алғаннан кейін олар да халыққа адал қызмет жасаулары тиіс. Олардың да, біздің де мақсат Алланың алдында адал қызмет ету. Тіпті, жауапкершілігі көп осы жұмыстан шынын айтқанда өзімде қорқамын. Себебі ертең оның сұрауы болады. Мұсылмандар бізге сенеді. Бізде Тараз, Шымкент қаласынан шығатын отыздан астам шұжық өнімдері бар. Бұлардың барлығы бізге тасымалдау арқылы келеді. Оның халал, харам екенін айыру тағы күмәнді. Алайда біз дамыған технологияның арқасында өндірген өнімнің астында «Штрих код» бар, соған скайнер жасасаңыз автоматты түрде базаға барып түседі. Әлгі өнім халал болса сертификаты, нөмірі барлығы көрініп тұрады. Күмәнданған кез келген өнімді осылай жасауға болады. Ол біздің облыста жоқ. Тек Алматы, Шымкент және Ақмола облыстарында екіден, үштен технолог ма-мандар бар. Сол технолог маманды біз айына бір рет өзімізге шақырамыз. Олар кез келген тамақтың қоспасын анықтап, мынаны қосуға болады, мынаны болмайды деп айтады. Мысалы, адамға күш қуат беретін «Дизи», «Горилла» сусындарын қолданбауға кеңес береміз. Ол харам емес, бірақ адамның денсаулығына зиян. Ал адал ас тұрған жерде ондай өнімнің тұрғаны дұрыс емес. Қоюға болмайды деп кесіп айта алмаймыз, абзалы қойылмағаны дұрыс. Келешекте Малайзияның жүйесімен адам баласы күмәнданбайтындай, денсаулығына кері әсерін тигізбейтін тағамдарды пайдаланып, халалға жұмыс жасаса нұр үстіне нұр болар еді. Біз көбінесе тағам өнімдерімен айналысатын кәсіпкерлерге мына нәрсені айтамыз «Сіз халалды саудам жүруі үшін деп ойламаңыз. Сіз осы арқылы бүкіл мұсылман әлеміне, адамзаттың денсаулығына жұмыс жасап отырсыз» деп түсіндіреміз. Сіздің адал асха-на-ңыздан тамақ ішкен адам еш күмәнсіз ауқаттанады. Керісінше, халал тағам ішкеннен кейін сізге алғысын жаудырып, дұғасына арқау етеді деймiз» деп сөзін түйіндеген Жетісу өңірі бойынша халалға жауапты маман Мұхаммед Ордыбайдың жалпы мұсылман баласы әр іс-әрекетін халалдан болуын қалап, соған шынайы қызмет жасағаны дұрыс. Себебі, жаратушы бір Алла әр нәрсенің сұрауы бар екенін Құран хадистерінде ескерткен. Әрі ішіп жүрген ас-ауқатыңыздан бастап, жасап жүрген тіршілігіңіздің бәрінде адалдық болса оның пайдасы зор. Ал зиянды дүниенің ешбір қайыры болмайтынына мысалдарды көптеп келтіруге болады. Сондықтан әлем назары халал өнімдерге ауып отырса мұның пайдасы адамзат баласына тиеді. Сондықтан қандай кәсіп меңгерсеңіз де оның өсіп-өркендеуін халалдан болуын қалаған абзал. Әрі тұтынушы өндірген өнімдер сапасы шариғат шарттарына сай болса, яғни сіздің өнімге сұраныс жасайтынын тағы бір мәрте тәптіштеп айтты. Бұл қағиданы саудагерлердің бәрі игеріп болған жоқ. Басқа өңірлерге бармай-ақ, Жетісу өңіріндегі сауда үйлері мен базарлардағы анти-санитарлық ахуал халалдан гөрі харамның айқын екенін көрсетіп тұр. Саудадағы түрлі құйтырқылықтарды көріп те жүрміз. Тазалық мәселесі жабайы базарларда ушығып тұр. Әйтседе, әлем назары халал өнімдерге бұрылса, ол біртіндеп Жетісу облысында өркендей бастаса, демек сең қозғалды деген сөз. Түптің түбінде, халалдан тағам жеп, тұтынған дүниеміздің бәрі халал болғанға не жетсін. Алла соның қайырын көрсетуді нәсіп етсін.

Айтақын МҰХАМАДИ

Дүйсенбі - Понедельник, 10 қазан

ҚАЗАҚСТАН
06.05«Жәдігер»
06.25, 03.25 «Күй-керуен»
07.00 «Таңшолпан»
10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 02.45 AQPARAT
10.10, 18.00 Т/х «Жүректегі күз»
12.00, 02.10 «Өмір көркем»
13.10, 21.30 Т/х «Бақыттың кілті»
14.10 «Апта»
15.15, 03.00 «Жат жерде» арнайы жоба
15.45 Т/х «Бақытсыздар бағы»
17.15 «Ауылдастар»
20.35 «Ашық алаң»
22.30 Т/х «Бауырлар»
23.20 «1001 түн» қоғамдық бағдарлама
00.35 «Сана» Ток-шоу
02.10 «Өмір көркем»

ХАБАР
05.00 «Қызық таймс»
06.00, 17.00 «Бегом за деньгами»
07.00 «Оян!»
10.00 «Бақыттың кілті»
10.35 М/с «Мишки-братишки. Снова вместе»
11.00, 20.00 «Келінжан-4»
12.00, 21.00 Т/х «Көзімді жұмсам да...»
14.00 «АйнаLine»
15.00 Мегахит «Осада»
18.00 Новости
19.00 Қорытынды жаңалықтар
23.00 Сериал «Любимые дети»

АСТАНА
06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.20, 21.00 Т/х «Дастан»
10.25 Т/х «Ене»
11.30, 23.50 «Күн мен ханзада»
13.30 «16 қыз»
16.10, 19.15 Т/х «Ангел хранитель»
17.10 «Көру керекі»
17.40 «Кішкентай келін»
20.00 «Astana Times»
21.55 Т/х «Жетім жүрек 2»
01.50 «Жұрттың балалары»
02.50 «Мариям»

ЕВРАЗИЯ
06.00 «Той базар»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.00 «Жить здорово»
10.50 «На самом деле»
12.00, 02.25 «А у нас во дворе»
13.05 «Дом с лилиями»
14.00, 02.25 Новости
14.15, 03.15 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30, 04.10 Басты жаңалықтар
19.00, 03.25 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Сериал «Золото лагина»
00.50 «Собор»
01.40 Сериал «Охото на изюбря»

КТК
07.05 «КТК қоржынынан»
07.20 «Жат туыстар»
08.10 «Доктор улитка»
12.00 «Прекрасные создания»
14.30 Х/ф «Королева бандитов»
16.20, 02.30 «Зәкира»
17.30 Т/х «Құпия қобдиша»
19.30, 04.00-04.30 Кешкі жаңалықтар
20.00, 03.15 Астарлы ақиқат
21.00 Вечерние новости
21.40 Х/ф «Медиум»
00.00 Х/ф «Морские дьяволы. Дальние рубежи»
01.50 «На твоей стороне -2»

ЖЕТІСУ
07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
09.00 Апта (қаз)
10.00 Апта (рус)
11.00 «Олжа»
11.30 «Эко-рейд»
11.50 Инфо-блок
12.00 «Бір туған» телехикаясы
12.45 «Әсем әуен»
12.55 7-блок
13.00 Д/ф «Мәдени байлықтар»
13.15 «Спорт-тайм»
13.25 Инфо-блок
13.30 «Ай мен күн» телехикаясы
14.30 «Спорт-тайм», инфо-блок
14.40 «Әсем әуен»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
18.00 «Қасиетті Қонаев»
18.30 Д/ф «Әйгілі режиссер»
19.00 «QR.kz»
19.30 «Жанашыр»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости Область Жетысу
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
23.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)

31 КАНАЛ
06.00, 03.10 Әзіл студио
06.30, 05.00 «Ризамын»
07.00 «Таңсәрі»
09.00, 00.00 Сериал «ХАН-ШАЙЫМ»
10.00, 10.30 Мультсериал
11.40, 12.40 Сериал «Сеня-Федя»
13.40 Кино «Другой мир; восстание ликанов»
15.40 Кино «Очень плохая училка»
17.40 Х/ф «Робокоп»
20.00 «Информбюро»
21.00 Т/х «Зейнеп»
21.55 Х/ф «Черное море»
01.10, 04.60 «31 әзіл»
02.00, 04.30 What s upp
02.30 «БАЗАРБАЕВТАР»
03.40 «1001 әзіл»
04.00 Balla Battle

7 КАНАЛ
06.00, 04.40 «Қуырдық»
06.10,12.30 Т/х «Пәленшеевтер»
07.10, 01.30 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09.00, 17.20 Т/с «Женский доктор»
10.00, 19.30 Сериал «Скорая помощь»
14.00, 23.00 «Жалдамалы әйелдер»
15.00 Т/х «BOSS Әйел»
16.10, 00.00 «Девушки с макаровым»
18.30 «Айбат»
19.00 «Студия 7»
22.00 «Әке мен әке»
03.00 «Жайдарман»
04.00 Т/х «Япырай»

Открылось наследство наимущество Есимхановой Надиры Гиреевны, умершей 06 января 2022 года. Наследникам обращаться к нотариусу Бекішбаеву А.С., город Талдыкорган, улица Шевченко, дом 146/4, телефон: 41-37-73, в срок со дня выхода объявления в течении месяца 2022 года.

Сейсенбі - Вторник, 11 қазан

ҚАЗАҚСТАН
06.05 «Жәдігер»
06.25, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 03.00 AQPARAT
07.00 «Таңшолпан»
10.10, 18.00 Т/х «Жүректегі күз»
12.00, 03.35 «Өмір көркем»
13.10, 21.30 Т/х «Бақыттың кілті»
14.10, 17.15 «Қызық екен»
15.15 Арнайы жоба
15.45 Т/х «Бақытсыздар бағы»
20.35 «Ашық алаң»
21.30 «Күйеу бала-2»
22.30 Т/х «Бауырлар»
23.20 «1001 түн»
00.35 «Көңіл толқыны»
00.50 Футбол

ХАБАР
05.00 «Қызық таймс»
06.00, 17.00 «Бегом за деньгами»
07.00 «Оян!»
10.00 «Уәде»
10.35 Мультсериал
11.00, 20.00 Т/х «Келінжан-4»
12.00, 21.00 Т/х «Көзімді жұмсам да»
14.00 «АйнаLine»
15.00, 23.00 Сериал «Любимые дети»
18.00 Новости
19.00 Қорытынды жаңалықтар

АСТАНА
06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.20, 21.00 Т/х «Дастан»
10.25 Т/х «Ене»
11.30, 23.50 «Күн мен ханзада»
13.30 «Айтарым бар»
14.40, 19.20 «Улыбка пересмешника»
16.10, 19.15 Т/х «Ангел хранитель»
17.10 «Көру керекі»
17.40 «Кішкентай келін»
20.00 «Astana Times»
21.55 Т/х «Жетім жүрек 2»
01.50 «Жұрттың балалары»
02.50 «Мариям»

ЕВРАЗИЯ
06.00 «Той базар»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро, Казахстан!»
10.00 «Жить здорово»
10.50 «На самом деле»
12.00, 02.25 «А у нас во дворе»
13.05 «Дом с лилиями»
14.00, 02.25 Новости
14.15, 03.15 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30, 04.10 Басты жаңалықтар
19.00, 03.25 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Сериал «Золото лагина»
00.50 «Собор»
01.40 Сериал «Охото на изюбря»

КТК
07.05 «КТК қоржынынан»
07.20 Кешкі жаңалықтар
07.50 «Жат туыстар»
09.30 Вечерние новости
10.10, 00.00 Х/ф «Морские дьяволы. Дальние рубежи»
12.10 «Медиум»
14.20 Х/ф «Королева бандитов»
16.20, 02.30 «Зәкира»
17.30 Т/х «Құпия қобдиша»
19.30, 04.00-04.30 Кешкі жаңалықтар
20.00, 03.15 Астарлы ақиқат
21.00 Вечерние новости
21.40 Х/ф «Медиум»
01.50 «На твоей стороне -2»

ЖЕТІСУ
07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.30 Новости (Алматинский область)
11.00 «Қазақ үні»
11.30 «QR.kz»
11.55 Инфо-блок
12.00 «Бір туған» телехикаясы
12.45 «Әсем әуен»
13.00 Д/ф «Мәдени байлықтар»
13.15 «Спорт-тайм»
13.25 Инфо-блок
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.30 «Жанашыр»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
18.00 «Сегодня» /тікелей эфир
18.45 «Әсем әуен»
19.00 Д/ф «Бүгінгі дін»
19.30 «Әсем әуен»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости Область Жетысу
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 «Талқы»
23.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)

31 КАНАЛ
06.00, 03.10 Әзіл студио
06.30, 05.00 «Ризамын»
07.00 «Таңсәрі»
09.00, 00.00 Сериал «ХАН-ШАЙЫМ»
10.00, 10.30 Мультсериал
11.40, 12.40 Сериал «Сеня-Федя»
13.20 Кино «Очень плохая училка»
15.20 Х/ф «Черное море»
18.00 Х/ф «Ангелы чарли»
20.00 «Информбюро»
21.00 Т/х «Зейнеп»
21.55 Х/ф «Воздушный бой»
01.10, 04.60 «31 әзіл»
02.00, 04.30 What s upp
02.30 «БАЗАРБАЕВТАР»
03.40 «1001 әзіл»
04.00 Balla Battle

7 КАНАЛ
06.00, 04.40 «Қуырдық»
06.10,12.30 Т/х «Пәленшеевтер»
07.10, 01.30 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09.00, 17.20 Т/с «Женский доктор»
10.00, 19.30 Сериал «Скорая помощь»
14.00, 23.00 «Жалдамалы әйелдер»
15.00 Т/х «Әке мен әке»
16.10, 00.00 «Девушки с макаровым»
18.30 «Айбат»
19.00 «Студия 7»
19.30 «А у нас во дворе»
03.00 «Жайдарман»
04.00 Т/х «Япырай»

Сәрсенбі - Среда, 12 қазан

ҚАЗАҚСТАН
06.05, 03.30 «Жәдігер»
06.25, 10.00, 13.00,15.00, 17.00, 20.00, 01.35 Ақпарат
07.00 «Таңшолпан»
10.10, 18.00 Т/х «Жүректегі күз»
12.00,03.35 «Өмір көркем»
13.10, 21.30 Т/х «Күйеу бала-2»
14.10 «Қызық екен...»
15.15 «Әйел әлемі»
15.45 Т/х «Бақытсыздар бағы»
17.15 «Ауылдастар»
20.35 «Ашық алаң»
22.30 Телехикая «Бауырлар»
23.20 «1001 түн» қоғамдық бағдарламасы
00.35 «Көңіл толқыны»
00.50 Футбол

ХАБАР
05.00 «Қызық таймс»
06.00, 17.00 «Бегом за деньгами»
07.00 «Оян!»
10.00 «В фокусе»
10.35 Мультсериал
11.00, 20.00 Т/х «Келінжан-4»
12.00, 21.00 Т/х «Көзімді жұмсам да»
14.00 «АйнаLine»
15.00, 23.00 Сериал «Любимые дети»
18.00 Новости
19.00 Қорытынды жаңалықтар
00.00 «Бақыттың кілті»
00.30 «Уәде»

АСТАНА
06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/ф «Маша и медведь»
09.20, 21.00 Т/х «Дастан»
11.10 Т/х «Ене»
11.50, 23.50 «Күн мен ханзада»
13.40 «Айтарым бар»
14.40, 01.50 Сериал «Улыбка пересмешника»
16.10 «Ангел хранитель»
17.10 «Көру керекі»
17.40 Т/х «Кішкентай келін»
19.20 «Сонар»
20.00 «Астана таймс»
21.55 Т/х «Жетім жүрек-2»
02.50 Т/х «Мариям»

ЕВРАЗИЯ
06.00 «Той базар»
07.00 «П@утина»
08.00 «Қайырлы таң Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро Казахстан!»
10.00 «Жить здорово»
10.50 «На самом деле»
12.00, 02.55 Сериал «А у нас во дворе»
13.05 «Дом с лилиями»
14.10 «Новости»
14.20 «Жаңалықтар»
14.30 QOSLIKE
18.30, 03.45 Басты жаңалықтар
19.00 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35, 02.25 Т/с «Золото лагина»
00.50 Т/с «Собор»
01.40 «Охото на изюбря»

КТК
07.05, 04.00-04.30 «КТК қоржынынан»
07.20,19.30, 03.30 Кешкі жаңалықтар
07.50 «Жат туыстар»
09.30, 21.00 Вечерние новости
10.10, 23.00 «Морские дьяволы. Дальние рубежи»
12.10, 21.40 Сериал «Медиум»
13.20 «Королева бандитов»
16.30, 02.00 «Зәкира»
17.30 Т/х «Құпия қобдиша»
20.00, 02.45 Астарлы ақиқат
01.50 Сериал «На твоей стороне-2»

ЖЕТІСУ
07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.30 Новости (Алматинский область)
11.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
11.30 «Бүгінгі дін»
11.50 Инфо-блок
12.00 «Бір туған» телехикаясы
12.45 «Әсем әуен»
13.00 Д/ф «Мәдени байлықтар»
13.15 «Спорт-тайм»
13.25 Инфо-блок
13.30 «Сегодня»
14.10 «Спорт-тайм», инфо-блок
14.15 «Әсем әуен»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
18.00 «Бүгін» /тікелей эфир
18.45 «Әсем әуен»
19.00 «Мамандық маңызы»
19.30 «Әсем әуен»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости Область Жетысу
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
23.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)

31 КАНАЛ
06.00, 20.00 «Информбюро»
07.00 «Таңсәрі»
09.00, 00.00 Сериал «ХАН-ШАЙЫМ»
10.00, 10.20 Мультсериал
11.50, 12.50 «Сеня-Федя»
13.50 «Воздушный бой»
15.40 Х/ф «Ангелы чарли»
17.50 Х/ф «Ангелы чарли-2»
20.00 Информбюро
21.00 Т/х «Зейнеп»
21.55 Кино «Каратель Территория Войны»
01.00 «31 әзіл»
02.00, 04.30 What's up?
02.30 Сериал «Базарбаевтар»
03.10 « Әзіл студио»
03.40 «1001 әзіл»
04.00 «Bala batlle»
05.00 «Ризамын»

7 КАНАЛ
06.00, 05.00 «Қуырдық»
06.10, 12.30 Т/х «Пәленшеевтер»
07.10, 01.00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09.00, 17.20 Т/с «Женский доктор»
10.00, 19.30 Т/с «А у нас во дворе»
14.00, 23.00 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
15.00, 22.00 «Босс әйел»
16.10, 00.00 «Девушки с макаровым»
18.30 «Айбат»
19.00 «Студия 7»
03.00 «Жайдарман»
04.00 Т/х «Япырай»

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

БАСПАНА

ТҰРҒЫН ҮЙ ҚҰРЫЛЫСЫ ҚАРҚЫН АЛУДА

ЖЕТІСУ ӨҢІРІНДЕ ХАЛЫҚТЫ ҚОЛЖЕТІМДІ ӘРІ САПАЛЫ БАСПАНАМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ МӘСЕЛЕСІ СӘТТІ ШЕШІЛУДЕ. «НҰРЛЫ ЖЕР» МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ АЯСЫНДА ОБЛЫСТЫҢ ТҮКПІР-ТҮКПІРІНДЕ ЖЕКЕ ЗӘУЛІМ ҮЙЛЕР ҒАНА ЕМЕС, ТҰТАС ШАҒЫН АУДАНДАР БОЙ КӨТЕРУДЕ.

Алакөл ауданында жыл аяғына дейін жүз пәтерлік үш көпқабатты үйді тапсыру жоспарлануда. Бұл ретте үйлердің бірі мерзімінен алты ай бұрын салынады. Көптен күткен баспанаға кезекте тұрғандар қол жеткізбек, олардың саны бүгінде облыс бойынша 1519 адамға жетті. Негізінен бұл халықтың әлеуметтік осал топтарынан шыққан аз қамтылған азаматтар. Өкінішке орай, пандемия кезінде облыста тұрғын үй құрылысы тоқтап, соңғы үш жылда мемлекет есебінен салынған бір шаршы метрден астам тұрғын үй пайдалануға берілмеді. Енді, міне, бұл мәселе біртіндеп жойылуда. Соның бір мысалы – Алакөл ауданына қарасты облыс орталығы Үшарал қаласының жүз тұрғыны қоныс тойын тойлауды жоспарлап отырған жаңа «Болашақ» шағын ауданы.

Шағын ауданда заманауи үлгідегі көпқабатты тоғыз үй болады, оның үшеуі 60 пәтерлі және алтауы 20 пәтерлі. Айта кету керек, бұған дейін бірнеше үйге адамдар қоныстанса, басқаларының құрылысы әлі де жалғасуда. Аулада балаларға ыңғайлы спорт алаңдары, орындықтар, бүлдіршіндерге арналған құмсалғыштар да бар. Әрине, бұл қала тұрғындарының көңілінен шықпауы мүмкін емес. Шағын аудан Үшаралдың көрікті, жайлы бұрыштарының біріне айналуы тиіс. Жергілікті кәсіпкер Асхат Слямов заманауи үлгідегі бір қабатты 21 үйге қаржы құйған. Оның жиырмасы кезекте тұрғандарға кепілге қойылса, кәсіпкер бір коттеджді көп балалы немесе аз қамтылған отбасына тегін беруді жоспарлап отыр.

Көксу ауданында 1277 адам тұрғын үй кезегінде тұрса, оның 1044-і аудан орталығы Балпық би кентінде. Қазір мұнда 7 және 8 қабатты блоктардан тұратын 60 пәтерлік несиелік тұрғын үй салынуда. Онда екі бөлмелі 30 және бір және үш бөлмелі 15 пәтер болады. Нысан «Нұрлы жер» бағдарламасы бойынша салынуда. Бүгінгі таңда 439 тұрғын тиісті құжаттарын рәсімдеу арқылы төлем қабілеттілігін растаған.

Участок басшысы Ақиық Ноғайдың айтуынша, жұмыс кестесінен кешігулер жоқ. Аяз басталғанша монолитті жұмыс пен кірпіш төсеуді аяқтау маңызды. Қыста құрылысшылар ішкі безендіруге кіріседі. Сонымен қатар тұрғын үй орталықтандырылған жылу жүйесіне қосылған. Құрылыс алаңында 40 адам жұмыс істейді, 3 техника бар. Негізінен бұл жергілікті тұрғындар мен талдықорғандықтар. Жалақы 400 мың теңгеге жетеді. Мамыр айында басталған көпқабатты үйдің құрылысы келесі жылдың ақпан айында аяқталады деп жоспарлануда.

Жалпы, Жетісу өңірі бойынша ағымдағы жылдың 8 айында құрылыс жұмыстарының көлемі 56,1 млрд теңгені құраса, оның ішінде 116,6 мың ш.м. метр баспана пайдалануға берілді.

С. БАЗАРҚҰЛОВА.

МЕРЕКЕ АЯСЫНДА

ТІЛГЕ ҚҰРМЕТ – ЕЛГЕ ҚҰРМЕТ

Талдықорған қаласының «Авиценна» медициналық колледжінде Тілдер мерекесіне орай апталық өтті. Мақсат – білімгерлердің тілдік және оқу сауаттылығын дамыта отырып, кітапқа, өлең оқуға деген қызығушылықтарын арттыру.

Апталық аясында «Ана тілім – құдіретім» тақырыбында мәнерлеп оқу сайысы ұйымдастырылды. Сайыстың басты талабы – қазақ, орыс, ағылшын тілдеріндегі өлеңдерді нақышына келтіре, мәнерлеп айту. Додаға сақадай сай болып, он бес үміткер қатысты. Кіл жүйріктің арасынан 209-топ білімгері Диана Дүйсембек топ жарып, бірінші орын иеленді. Диана Мұқағали Мақатаевтың «Жоқ, дәрігер» өлеңін жатқа оқыды. Ал екінші орынды 105-топ білімгері Марғұлан Дінмұхамед пен 205-топ білімгері Әмір Чаймұрат қанжығаларына байлады. 105-топ білімгері Жанель Орузгалиева «Туған тілім», 101-топ білімгері Диана Қыдырғалиқызы «Ана тілі» атты өлеңдерін оқып, үшінші орын иеленді.

Тәуелсіз елімізде өмір сүріп жатқан түрлі ұлт өкілдері арасындағы достық пен бірлікті нығайту, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімдерін қалыптастыру, үш тілдік саясатты дамыту аясында ұйымдастырылған бұл іс-шара өз деңгейінде өтті. Қазақ тілін жете білу арқылы біз өнер мен білімнің, мәдениет пен ғылымның биігіне жетіп, өз халқымыздың өткен кеткенін зерделеп, оны әлемге таныта аламыз.

Тіл – ұлттың жаны. Тілге құрмет – елге құрмет. Осыны терең түсінген білімгерлер тіл мәртебесін асқақтата беретініне кәміл сенеміз.

Мадина КУНЕЖАНОВА,
Талдықорған қаласының «Авиценна» медициналық колледжінің қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің оқытушысы.

БАЙҚАУ

ЕКІНШІ ОРЫН ИЕЛЕНДІ

ДӘСТҮРЛІ «ПАРАСАТТЫ ПОЛИЦЕЙ» БАЙҚАУЫ БИЫЛ ДА ЖАЛҒАСЫН ТАПТЫ. САЙЫС КИЕЛІ КӨКШЕ ЖЕРІНДЕ ӨТТІ.

Оған еліміздің әр өңірінен 85 полиция қызметкері қатысты. Әр түрлі ұлттың өкілдері енген 17 команда өз ойын мемлекеттік тілде дұрыс жеткізе білу, түрлі шығармашылық тапсырмаларды орындаудан сынға түсті. Осы байқауға қатысқан Жетісу облысы Полиция департаментінің қызметкерлері жүлделі 2 орынды иеленді.

Жетісу облысы Полиция департаментінің басшылығы байқауға қатысқан жеңімпаздарға алғыс сөздерін айтып, «Қазақстан полициясына 30 жыл» төс белгісі медальдарымен марапаттады.

А. МАЛДЫБАЕВА,
Жетісу облысы Полиция департаменті ІСКБ маманы.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

Әңгіме

БОПАЙ ханым

Үстірттің батыс мүйісінен, ақ борлы кемерінен айналып, шығыстағы көз жетпес қиыры ұзыннан-ұзын далиып жатқан кең ойпаңға қарай бет алған Сүйіндік ауылының көші көлеңке ұзарып, Күн төбеден ауған шақта шағын төбенің етегіндегі тепсеңге келіп аял жасады, түйелер шөгерілді…

Аптаға жуық ұзақ жүрістен зеріге бастаған Бәтима бұл мезгілде көштің ал-дына түсіп әжептәуір жер ұзап кеткен еді. Күзде тай кезінде жуасытылып, жаз шығар-шықпастан жүгенделген, әлі тарпаңдау күрең қасқа құнаншығарына дұрыстап бас білдіру сылтауымен әрлі-берлі ойқастай шапқылаған ерке қарындасының қасынан кұнұзағына ұзамаған Мырзатай көш аялдар тұста одан бөлініп қалып қойды.

Далиған жазықтың жусанды тегіс қатқылына тұяғы тиген жарау құнан тізгінді босатқасын көсіліп сала берді. Құлақ түбінен гулеген желге балғын жүзін қарсы тосып, қос қапталда дөңгеленіп қалып бара жатқан ұланғайыр даланың бойымен Бәтима жүйіткіген күйі көз ұшынан бір қас-қағымда ұзай берді. Балауса жастықтың ыстығы жалындаған қыздың өн-бойын әлдеқандай бір өршіл де қызу сезім биледі. Бірнеше күндер бойы көкірегін құрсаған марғау мазасыздықтан осылайша тоқтамай, мүдірмей жүйткіген күйде арылғысы келгендей еді. Көз сүрінер бедері жоқ шексіз кеңістік оған құшағын емін-еркін ашып жатты…

…Жаңа тігілген үлкен отаудың Сүйіндік пен Ақсырға бәйбіше бастаған үлкен-кішілері жиылып, кешкі шәйға енді отыра берген мезгілде оралған Бәтиманың алдынан Мырзатай шығып, қарсы алды.

Жазғы жаңа қоныстағы алғаш түнде Бәтима төсегіне сүлесоқ жатқан қалпы көз ілмей шықты. Көзін жұмса, өзі кенет беймәлім бір әлемнің ортасында жүргендей күйге түседі. Өң мен түстің арасындағы бір хәлде сансырап жатқандай. Әлгі түсініксіз әлемнің арасынан анталаған сансыз жарық жан-жағынан андыздап, көз жанарына қамалады да, сан түрлі түспен толқынданып кетеді. Түрлі-түсті толқын өн-бойын дірілдетіп, жан-дүниесін тербетіп, шексіз, шетсіз кеңістікке қарай қалықтатып, жетелей жөнеледі.

Көзін ашса, арқасын сұп-суық тер қамап, түршігіске түседі. Дерт дейтіндей дерт емес, ойын сансыратқан, балауса тәнін қалжыратқан хәлмен таң ілкімі саз бергенше арпалысып шыққан Бәтиманың сәл бір аралықта барып кірпігі айқасты…

Талығып жеткен таңғы ұйқы оны ғажайып бір түстің құшағына енгізді. Тәтті ұйқыдағы мұның ашық маңдайын сипалаған қарқарадай ақ жаулықты, жүзінен мейірім нұры төгілген бейтаныс кейуананың жып-жылы алақаны көңілін елітіп, жан-дүниесін маужыратып жатқандай. Көзін ашып, сол аялы алақанды бір сәт ұстағысы келіп созған қолына бір шөкімдей ғана үлбіреген әппақ бұлт ілінеді. Артынша әлгі кейуана: «Қызым, бұл саған, сенің қолыңа қонған қасиет, ұқыптап ұста, шашып алма! Шипа сұраған жан қолыңнан дәру алар бұдан былай. Мен саған Табынайдай текті атаңның киелі әлемінің мейірімді сәлемін алып, осыны айту үшін келдім. Маңдайыңнан сипап киелі қасиетіңді өзіңе бердім, алаңсыз ұйықта, тұла-бойыңды, арқа-басыңды қысқан ауырлықтан жеңілдеттім, сауығып тұрасың!» – деді де, ғайып болды. Уысындағы әппақ бұлтты ыдыратып алмайын деп, аяғының ұшымен қалқыған ол Жерден әлдеқайда биіктеп ұшып бара жатқандай күй кешті. Аз ұшты ма, көп ұшты ма, білмеді, бір уақытта жерге табаны тиді де, оянып кетті. Өн-бойы жеп-жеңіл сергіп, көзін ашқан бойда жалма-жан алақанына қарады. Түсінде көрінген бір шөкім бұлттың орны шымшым етіп, ып-ыстық болып алақанында алаулап жатқандай сезінді…

Дәрушен қасиеттің белгісіндей болып қас-қағымда байқалған бұл беймәлім күйдегі көріністер балғын Бәтимаға жаңа қоныста өткізген алғашқы түнде түсіне енген болатын.

…Содан бері Сүйіндік ауылының жайлауы Жемнің жоғарғы бойымен өрлеп, жайылыс ыңғайына қарай жаз ортасы ауғанша екі-үш көш жер табан аударды. Атақоныс Мұғалжар сілімдерінің баурайы Сүйіндіктің қалың жылқысына шүйгінді жазғы өріс болды.

Еділдің бергі жағасына осы кездері ауық-ауық бұза-жара өтіп, Жем алабына маза бермей тұрған қалмақ жасақтары қазақ ауылдарының жылқы табындарына алдымен шүйлігумен болды. Бұның мәнісі өздерінің дамылсыз соғыс жорығына шыдамды адайдың міністік жылқысын қармап қалу еді.

Кете батыры Алтаймен тізе қосқан маңғыт Қарақ батыр биыл Жем бойындағы елді қалмақтардан қорғап, оларды ішке қарай өткізбеудің амалын жасаудың қамымен мың қаралы қолының бір шамасын Сүйіндік ауылы жайлаған маңға әкелген болатын.

Түбіт мұрты жаңа тебіндей бастаған Мырзатай да бұлармен іргелес ілесіп жайлаған алыс-жақын адай ауылдарының өзі құралыптас қарулы жас жігіт-терінен жасақ құрып, осы қос батырдың сарбаздарына қосылуға ниет қылды. Ауыл төңірегінен былайырақта аттарын жаратып, қолда бар садақ, найзаларын сайлап, жорыққа өздерінше машықтанып жүрген сарбаздарының қосына Бәтима да бұл күндері ағасы Мырзатаймен бірге барып жүрді. Жігіттерше ықшам жорық киімін киіп алып, садақ жебесін тартуға әуестенген қарындасын ол бетінен қақпады. Бәрібір өз айтқанынан қайтпайтын ерке қыздың мінезі оған белгілі еді.

Өзі ерекше жақсы көретін қызының өршілдігіне әкесі Сүйіндіктің де тоқтау саларлықтай шарасы болмады. Бірақ қалмақпен шайқасуға жібермейтінін үзілді-кесілді бұйыра ескертті. Ескертуді айтуын айтса да, «әттең, құлдығым, қыз болып жаратылдың, әйтпегенде ата жолын қуып, батыр даңқын шығатындай өренім сен-ақ болар едің!» деген іштей сүйсініс әке жүрегін толқытып кеткен еді.

… Күз қыраууның сызы әбден біліиіп, үйіріліп аққан Жем суының беті мұз қабыршақтанып күн райы қоңырқай тартып, салқындай бастағанда Сүйіндіктің жылқы қостарының алды өрісін шығыс бетке, Үстірт баурайына қарай түзеді. Осы мезгілде қалмақ қолдары дүркін-дүркін шабуылдап, сойқан сала бастады. Жары адай ер Шотан бастаған, кете Алтай мен қарақалпақ Қарақ батырлар қостаған жасақтардың қарсы тегеурініне төтеп бере алмай бытырай шегіне қашқан жаудың бірен-саран тобы Жемнен бері өтіп үлгермеген адай ауылдарын жол-жөнекей ойрандап кетіп жатты.

Мырзатайдың сарбаздары да қарап қалмады, бірақ қансыраған қалмақтың азуын ақситқан жыртқыштары бейбіт елден өшін алуын бәрібір тоқтатпады.

Осындай зобалаңды күндердің бірінде қалмақтың ала-шаңыт дүбірі Сүйіндік ауылының да шетіне жетті. Мырзатайдың қарауылдаушы сарбазының қырқа басынан жүйіткіп, аттан салған дауысынан қыс қыстауға көшкелі отырған жұрт аяқ астынан абыр-сабыр болды да қалды. Оншақты жігітпен атқа қонған әкесі Сүйіндіктің ізін ала Бәтима да күрең қасқасымен ілесе жөнелді.

Мезгіл екінтіге ауып бара жатқанда ұзынша қырқаның тұмсығынан еңіске қарай іркес-тіркес құлаған торғауыт сарбаздары бұларды елең қылмаған сыңайлы. Ұзын қарасы отыз-қырықтай дұшпан тобы алды-артына қарамай ілгерілей берді. Шағын қолмен олардың соңына түсуге күш тең емес, қырқаның өрінде аялдаған Сүйіндік аттың басын іркіп, енді-енді шаң беріп таяп қалған Мырзатай сарбаздарын күтті. Осы мезетте өздері жеткен тұстан, көзкөрім жерде жүйіткіп келе жатқан жалғыз салт аттының қарасы шалынды.

– Апыр-ай, бұл кім болды екен? Байқандаршы кәні, дұрыстап көз жіберіп!

Ауылда қалған жұрттан әлдеқалай төтенше хабар жеткізуші біреу болды ма екен?..

– Сүйіндік ауыздығын қарш-қарш шайнап, алдыңғы аяғын тарпыған құла айғырының тізгінін тарта ұстап, ашаң жүзі демде бозара түсіп, елең етіп абыржыды. – Жүрісі ала-бөтен суыт қой өзінің!..

– Өй, мынау Бопай ғой өзіміздің, күрең қасқа құнанынан таныдым! – деп айқайлап жіберді жігіттердің біреуі.

– Бопай деймісің!.. Әй, баламысың деген?!.

Жасөспірім ер балаша ықшам киініп, иығына садағын іліп, оң тақымдығына шашақты шағын, төрт қырланып үшкірленген найзасын қыстырған Бопай күрең қасқасымен орағыта ойқастай келіп дәл әкесінің маңдай алдына келіп тізгінін тартты.

– Көке-е!.. Ұрыспаңыз маған! – деді, жұп-жұқа ақторғын бетінің ұшына қан ойнап.

– Бір ашуыңызды қиыңыз! Ризашылығыңызды алмасам да, ел шетіне келген жаумен айқасуға өзім келдім! Бәрібір кейін қайтпаймын!

– Олай болса, мыналардың қатарына барып тұр!

– Қабағы қатулы Сүйіндік көзін алартып, бүктей ұстаған қамшысының ұшымен сарбаз-жігіттерін нұсқады.

– Бұлар шетінен жүрек жұтқандар! Тасасында тығылып тұрмайтын боласың!..

– Тасада тұру үшін келгенім жоқ, әке! Сертке-сертім сол!...

Еңсесін тік ұстаған күйі, күрең қасқасын бір ырғытып, қатардың алдына келіп тұра қалған қайсар қыздың мінезінен осы мезет өршілдік жігері өрекпіп кеткендей еді.

– Ойпырым-ай, мынауың біздің Табынайлардың қанына тартып туған нағыз қайсардың өзі ғой!..

Өжет қыздың әкесінен тайсалмай, мынадай тосындау өршіл мінез танытқанына ауыл жігіттері қайран қалысты.

…Тоқтамай жортуылдаған торғауыттардың құлағына өздеріне таяп қалған, толассыз жосып келе жатқан қалың ат тұяғының дүбірі шалынған болуы керек, екі топқа жарылып, қиястай тартып қуғыншылардың қатарын быытыратудың айласына көшті. Біреімен қапталдасып, қатар келе жатқан әкелі-балалы бастаған сарбаздар бұлардың амал-тәсілін тез аңғарды да, сол тас-түйін қалпын бұзбады. Тартқан жебелерін дәл нысаналайтын садақшыларды екі қапталға жіберіп, найзалы топтың ортадан ытқи шығып, оң мен солға қарай жедел атой салуына кеңістік ашты. Жаз бойы ауыл маңында Мырзатай сарбаздарының арасында бірге жаттыға жүріп садақ жебесін тартуға әжептәуір машықтанып қалған Бопай садақшыларға қарай ығысты.

Бірінен соң бірі желкеден зуылдап жеткен садақ жебелері торғауыттарды қапелімде әбігерге түсіріп, сол бойда дереу ес жиғызды. Жебе жетерлік арақашықта тұра-тұра қалысқан екі жақ,

Алатау

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

қорамсақтары орталанғанша атысудан танбады.

Жойқын атыс қызғынында үрейді бір сәтке ада-күде ұмытқан Бопай жебені үсті-үстіне жігерлене тартты. Кеудесіне торлы сауытты сетінеткен төрт қырлы үшкір сол жебелердің бірқатары торғауыттарды шетінен жер құштырмаса да, кейбіреуін жаралап шептен шығарып жатты.

Ұрыс майданында қарындасын Мырзатай көзінен бір сәте те таса қылмады. Өзінің мықты оққағарларын жұмсап, білдірмей оның жан-жағынан байқастатып қойған болатын. Бір жағынан сол септесті ме, әлде атасы Табынайдың әруағы жебеді ме, Бопайға жау қаруының ұшы әйтеуір дарымады. Аз ғана шығынмен бұлар жеңіскер болған осы шайқаста қалмақтардың жартысынан көбі қан-жоса болып, оншақтысы тұтқындалған еді.

Балғын қыз жан алысып, жан берісken соғыстың ауыр зардабын алғаш рет қанды, жаралы тұтқындарды көрген сәттерде жүрегі тіксіне сезінді.

Мұғалжар бөктері сол қоңыр күзде ыңырсып, күрсініп жатқандай еді…

* * *

Сүйіндік ауылы қыс жайлаған Үстірттің Сам құмдарына иек артқан жазығында наурыздың ілкім жылы ескегі ескеннен кейін-ақ жусанның көк исі бұрқырап сала берді.

Күннің біртін-біртін ұзара түскен жарығы шуақты лебін желпінте бастаған жаймашуақтың мезеттері қыстан шыққан жас, кәрісі бар жұрттың көңілін сергітті. Қыс ызғары қайтқан осындай саршуақ күндері Үстірттің әр-әр тұсынан етекке қарай түскен тау ешкілері көріне бастады…

…Үстірт асып, тау-тастың тағысы шаңырақ мүйізді текенің соңынан қуғын салғанда атынан құлап айдалада мерттікен аңқұмар бейтаныс жас жігітке Құдай айдап жаз өрісінің етек-жеңін шолып өз жөнімен кетіп бара жатқан Мырзатай жолықты. Тұлға-түркы өзінен бір сүйем де кем түспейтін нардай жігітті ол атына өңгеріп, әкесі Сүйіндік ауылындағы өзінің отауына әкеліп жайғастырады да, жас келіншегін әлдекімді «алып кел» деп үлкен отауға жұмсады. Тағдыр жазуы деген осы болар, көп ұзамай үлкен отаудан келген сол «әлдекімнің» өн-бойын шарпып өткен сұңғаттай сұлу жанарын арбалуы да сол күнгі мезеттерде болған еді. Үлбіреген, аса таңғажайып көрікті болмысына сынықшылық ерекше қасиет дарыған Мырзатайдың ару қарындасы нәзік қолымен сипалай отырып, сынып, орнынан тайған әрбір сүйегін орын-орнына қойып берді.

Ауырсынып жатса да, сом жұдырығын тастай ғып түйіп, жақ етін ширықтыра тістенген көркем жүзді жігіттің отты көзі сынықшы қыздың ұяң сезімін әнтек ыстық лебімен желпіп өткендей болғаны да анық еді, аялы жанары еріксіз күлімдегені де сол бір мезетте еді.

Ақторғын қыздың күлім-күлім еткен аялы жанарының оты оның көкірек тұсын шым еткізіп, өн-бойын бір ыстық діріл билеп ала жөнелген еді-ау. Жанын жай тапқызған оның нәзік те ып-ыстық алақанының табы бүкіл тәніне жайылып алғандай рақат күйде жатты. Көзін сәл жұмып, албырап жатқан Әбілқайырдың желқақты қоңырқай балғын жүзін осы бір тәтті мезетте жас көктемнің бұрқыраған саумал самалы аймалап өткендей болды. Киіз үйдің сықырлауығын жайлап қана ашып, кірген аққуба келіншек:

– Бопай! Бопайжан! – деп жып-жылы тіл қатты. – Отау үй жақтан өзіңді іздеп жатқан сияқты…

Жас жеңге қайын сіңлісін, Бәтиманы құйттай қыз кезінде томпаң-томпаң еткен болпаң жүрісіне орай әжесі еркелетіп қойған Бопай атымен атайтын.

Жас сұлтан өзінің балғын қыздың, емшісінің жеңгесі қойған аты Бопай екенін естіді. «Бопай!.. Шын есімі де Бопай ма екен өзінің?» деген ой келді қалжырап жатқан оған. Қапияда мертігудің азапты қиналысынан жеңілдеп, арылып, босаңсыған ол сол мезетте қалың ұйқы құшағына ене берді.

Бопайдың жәйлап қана орнынан тұрып кеткенін Әбілқайыр сезбеді.

Табынай ер Сүйіндіктің ауылында, Мырзатай үйінде жиырма күннен астам жатып мертігуден айыға бастаған Әбілқайырдың көңіл сарайын айрықша жадыратқан ынтық сезім сәт сайын ұлғайып, байыз таптырмады.

Жас жігітке осы күндерде әулеттің сүйікті еркесі Бопайдың да албырт көңілі ала-бөтен жақын тарта бастағандай еді…

Мырзатай отауына келуді жиілеткен Бопайдың әр қадамын қалт жібермей баққан жеңгесі қайын сіңлісінің алыпұшқан көңілін ерекше бір өзгерістің жайлағанын анық сезді. Келіншек үлкен отау, бас шаңырақтың иелері – ата мен ененің де қызының бейтаныс жас сұлтанды емдеуді сылтау қылып бұлайша жүруін қаламайтынын да біліп жүрді. Бірақ Бопайға ашықтан-ашық тиым салуға батылы жетпеді. Екеуінің оңашалануын жас жеңге қаламаса да, Бопай Әбілқайыр айығып тұрып кеткенше алақанымен сылап-сипау емін доғармады. Алақанымен жан-дүниесінің тербелісін сездіре білген көркем қыз оған өзінің алғашқыдағы аяушылықтан біртін-біртін жақсы көруге ұласқан бейкүнә сезімін үнсіз ұқтырғандай болды. Ол да екеуінің осы сырлы үнсіздігінен тілмен айтып жеткізуге болмастай ғажайып ынтықтық жүрегіне жасыра білді…

Сүйіндік ауылынан аттанатын күні ғана қалт еткен бір оңашалықта алғыс, ризашылығын білдірген Әбілқайыр Бопайдың алаулаған ыстық алақанына алақанын жанастырды. «Тағдыр мені саған жолықтырды! Өзіңе қайтып оралар сәтті асыға аңсап барамын, Бопайжан!» – деген жалғыз ауыз қимастық сөзін айтып үлгерген еді сонда жас сұлтан…

* * *

Жас сұлтанның аңсаған сәті туды. Келесі жылы сәуір орталай ел Жайықтың түстік батысына қарай, Жемнің төменгі бойынан әрі жаз жайлауға шыққан жайма-шуақ күндердің бірінде Бопай-Бәтима қыз ұзатылып, Сүйіндік ауылында ұлан-асыр той болды. Іргедегі құдандалы табын, әлім ауылдарынан да ағайын жекжат тойға шақырылды. Қыстан шығып, көктемнің шуағына еңсесі көтерілген көңілі шат жұрт адай ауылының қызығын армансыз тамашалады.

Қызының атастырылып қойған жеріне ата жолымен қондыра алмаған Сүйіндікте осы күндер де, той қарсаңында іштей тыншу болмаған. Бопайды алып кетуге Әбілқайырмен бірге келген Жәнібек, Бөкенбай батырлар бастаған жас сұлтанның серіктестеріне, құдалық өкілдеріне де пәлендей ашық қабақ таныта қоймады.

Құдаларды үлкен үйден аттандыруға арналған қонақасыда Бөкенбай:

– Сүйеке, аталы елдің сөзін ұстаған ұлағатың бар замандас ағасың, ризалықпен мақұлдасып аттанайық! Бопайың жат қолына емес, төре еліне, жас болса да халқына бас болған мына Әбілқайырмен бірге аттанып барады.

Біз – жас сұлтанға қосшымыз, терiскейден, оңнан, солдан көз алартқан дұшпанға қарсы тізе қосып тойтарыс жасаған жорықтардың сынына бірге түсіп келеміз. Ертеңгі күні де сол қалыптан айнымаспыз. Сіз де адай жұртының қолбасшар тұлғасысыз, жер намысы, ел намысы мен ер намысы жолында аянарыңыз жоқ екені баршамызға аян, бауырыңыздан шыққан тұлымшақты ұрпағыңа ақ тілегіңді аққарқын пейілмен білдіретініңізге бек сенімдіміз! – деп, иегін сәл көтере түсіп Сүйіндіктің ойлы жүзіне сауалды шыраймен барлай қарады.

Байыппен, барынша толғамдап сөйлеген Бөкенбайдың әр сөзін Сүйіндік қалт жібермей тыңдады. Бұлармен осы күндері ашық-жарқын бола алмаған кейпін батырдың қапысыз аңғарғандықтан өзіне осылайша сөз арнап отырғанын ол түсінді. Бірақ бұған іле жауап беруге асықпады. Төрге жайғасқан қонақтарына жағалай көз тастап, сәл тосылды да, Бөкенбайға жүзін бұрды.

– Е-е, Бөкенбай, жөн-жосықты білетін азаматымсың ғой, шын ырзалығым болмаса, мына келістеріңді қабыл алмас едім. Ел-жұртыммен бірге мына тойдың төріне келген сіздерге құрметімді жасар ма едім, жасамас па едім!?

Аз-кем толқудан Сүйіндіктің аққұба өңі қызғылт реңктеніп, кең маңдайындағы ұсақ әжім сызықтары аз ғана жиырыла түсіп барып жазылып сала берді.

Бөкенбай оның сөзін қабыл алған ишара жасап, оң қолын кеудесіне қойып, басын иді.

– Ұлдан кем көрмей өсірген қызымның бұл қалауына қарсы тұрар дәтім қайсы?! Ел мен жердің қамын мойнынына жүктеген мына азаматтың қолынан өмірлік қосағым деп ұстаса, ақылымен шешкен өз қалауы. Әкелік тілектестігіммен аттандырамын еркін өсіп, жайлаған алтын босағасынан!

Менің көкейімдегіні білгің келсе, айтпағым – осы!..

– Бәрекелді!..Бәрекелді-ақ! Сүйеке, аталы сөзіңе бек рақмет!

Бөкенбайдың көңіл-сарайы жайдарыланып, Сүйіндіктің сөзіне өзінің ризалығын жасырмады.

Төре еліне Бопайды аттандыру сәті сол күннің ертесіне күн әлеті сәскеге ұласар шамаға тұспа-тұс келді.. Сәуірдің жылы шуағы жамырап, жас көктемнің көгілжім исі бұрқырай бастағанда үкіленген екі ақбоз атқа отырған Әбілқайыр мен Бопайды ортаға алған сән-салтанатты топ шығыс жақты, Ырғызды бетке алып қозғалып кетіп еді.

* * *

…Ырғыз бойындағы биік-биік адырлы, шоқылы алаптың жазық ойдымында, тоғайлы, қалың шабындық жайқалған өзектегі хан ордасына жиылған жұрттың қарасы бүгін сиреп, Әбілқайырдың қасында Бөкенбай мен Мырзатай батыр қалды. Үшеуінің оңаша отырысы ханның Бопай бәйбішесі отырған отауында өтті. Көп күтушінің үй ішіндегі ерсілі-қарсылы жүрісін шектеп, ас-сумен жайлауды ханым өз қолына алды.

Соңғы күндері ойы сан-саққа кетіп, алаңдаулы күй кешкен Әбілқайыр оңашадағы үшеуара мәслихаттасудың әлқисасын өзі бастады.

– Ел шетіне әр бүйірден соқтығып, тыныштық бермей отырғандар бізден қанжоса болып қанша мәрте тойтарыс алса да, дұшпандығын тияр емес.

Орыстың мәртебелі билігі иегінің астындағы болып жатқан бұл сойқандарды көрсе де, көрмегендей жүз танытады. Мұнысын мақсат, пейілінің дұрыстығына қалай жатқызарсың? Ақ патшаның Петербордан жіберген Орынбор шаһарындағы гөбернәтір өкілі елшігер Тәуекел арқылы ел тыныштығын сақтап, қорғауға берген уәдесін орындаудан тайсақтап келеді.

Түпкі ниеті не? Тізе батыру ма? Анау қолтығындағы қалмағы мен Еділдің арғы бетін жайлаған итаршы жасақтарын айдап салып, елдің тұтастығын ыдырату ма? Олай болса, не істемекке керек?..

Әбілқайырдың соңғы күндердегі ішкі мазасыздығының, алаңдаулы жағдайының сырын Бопай қазір анық

Әңгіме

аңдағандай еді. Ханшайым осы мезетте ханның ширыға айтқан түйдек-түйдек әр сөзін қалт жібермей тыңдап отырған, қалың қабағын төмен салып, әлдебір ойдың сорабына түскен Бөкенбайдың кейпіне, өзінің ағасы Мырзатайдың шамырқанып, қошқылданып кеткен жүзіне байқатпай көз қиығын тастады.

Өзінің арқа сүйер кәнігі ақылшысы, оң қолы, сардар батыры Бөкенбайдан жауап күткен Әбілқайыр алдымен оған мойнын бұрды.

Сөзін бастамастан бұрын тамағын сәл кенеңкіреп алған батыр ханға оқыс жалт бұрылғанда, кесек қоңырқай жүзінен жігер оты жарқ етті.

– Хан ием, не істемек керек дейсіз? Патша билігіне бас игісі келмей бас көтерген естек ағайындарды ашықтан-ашық қырғынға салған биылғы қаңтардағы оқиға қазаққа, баршамызға қамқорсынған орыстың үлкен билігінің бізге көрсеткен қыры емес пе екен деп ойға қаламын. Қарсыласса, көретін күннің осы дегендегісі ғой, сірә?! Ал мұндай жағдайда бас көтеретіндей ісіміздің аяғы әлгіндей болса, нәтижесі не болмақ?

– Үстірттің еңісі мен жотасын жайлаған адай жұрты да жан-жақтан анталаған дұшпандық әрекеттерге алаңдаулы! – деді Мырзатай шамырқанған қалпынан айнымай. – Оның үстіне мына түрікпендердің де оқтын-оқтын іргеден шабуылдауы тиылар емес! Иә, не істемек керек? Дұшпанға тойтарыс, қантөгіс жасамай, мәміле жасасудың жолымен кете бермекпіз бе, әлде…

– «Әлде» дейміз, ә? – деді Әбілқайыр, көңілін тыншытпай жүрген ойын түптей түскісі келіп. – Сол «әлденің» арты не болмақ деп отыра беруіміз жарамас! Шынтуайтына келгенде, орыс билігіне біржола о бастан бас ию ниетімізде болмағаны өздеріңізге аян. Көршімізбен іргеміздің сөгілмеуін ойладық, елді, хандығымызды өз ағайындарымыздың арасында талапайға салдырмай нығайтып, бейбіт өмір кешуді ойладық. Ал мұнымызды қаперіне алмай, өзінің қол астындағыларға тыйым салудың орнына, айдап салып, арандатушылыққа итермелесе, оған көнетін ел біз емес, солай емес пе, Бөке!

– Солайы солай! Өзіңізге мәлім, ел жақсыларының, Әжібай бастаған бибатырлардың да әу баста патша қатын жіберген елшігерге қырын қарағаны да тегіннен-тегін емес еді-ау?

– Жөн-жөн! Ойға қонымды сөз!

Бөкенбайға қосылып, мақұлдауын бұлталақсыз білдірген Мырзатай осы бір мезетте ханның сәл ойланып қалған кейпіне көз қиығын салды.

Орда төріндегі үшеуінің кеңесінде ортаға салынған әңгіменің ау-жайын байжайлаған Бопай ханым Әбілқайыр көңілін соңғы күндері көбірек мазалап жүрген жәйтті бүгін анық аңғарғандай еді…

Терiскей батыстан зәрлі пиғылын аңдатып отырған көршінің түпкі ойлағаны Еділ-Жайық арасынан баса көктеп жайпап өту ғана емес еді. Батысы ұлы Еділ мен Жайықтан, шығысы Тұранға шейін ұласқан ұлан-ғайыр мекенді қол астында ұстап, Азияның қиырдағы елдеріне үстемдігін жүргізу, сөйтіп, қазынасының сауда-саттығына өріс ашу орыс билігінің Петр патшадан басталған саясаты екенін хан білмей, сезбей отырған жоқ. Олардың бүгіндегі бар мақсат-мұраты

– Орданы біржола мойынсұндыру, тізе бүктіру. Жұдырықтай жұмылып, соған тосқауыл қоя білудің амалы қайсы? Бопай күйеуінің көкейіндегі мазасыз ойдың бір ұшы осында жатыр деп түйген еді…

Мәди АЙЫМБЕТОВ

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

СИТУАЦИЯ

БУДЕТ ОКАЗАНА ПОМОЩЬ, НО ОНИ НЕ ПОЛУЧАТ ПРЕФЕРЕНЦИЙ

Токаев: Приезжим из-за рубежа будет оказана помощь, но они не получат преференций

Президент РК Касым-Жомарт Токаев на встрече с общественностью Туркестанской области 27 сентября высказался о приезжающих в страну россиянах, сообщает Zakon.kz.

Как отметил глава государства, казахская поговорка гласит: «Добрые отношения с соседями – залог спокойствия».

Самое главное, чтобы мы сохраняли согласие с соседними странами. Мы от этого ничего не потеряем. В последние дни к нам приезжает много людей из России. Большинство из них вынуждены уезжать из-за сложившейся безвыходной ситуации. Мы должны проявить заботу о них и обеспечить им безопасность. Это политический и гуманитарный вопрос.

Касым-Жомарт Токаев на встрече с общественностью Туркестанской области

Президент поручил правительству принять необходимые меры.

«В этой непростой ситуации надо в первую очередь проявить гуманность, терпение и организованность. У нас нет ни кризиса, ни паники. Правительство должно выполнять свою работу. Приезжим из-за рубежа будет оказываться помощь, но они не получат никаких преференций».

* * *

Он отметил, что вся работа должна осуществляться в соответствии с законом и нашими обязательствами.

«Мы проведем переговоры с российской стороной и будем решать эту проблему в интересах нашей страны. Вновь повторю: в этот сложный период нам нужны, прежде всего, единство и благополучие. Только сохранив мир в стране, мы сможем стабильно развиваться. Мы должны серьезно обсуждать и продуманно решать все вопросы».

КАСЫМ-ЖОМАРТ ТОКАЕВ

НЦПДХ – 90 ЛЕТ

ПЕДИАТРИЯ КАЗАХСТАНА: ВЧЕРА, СЕГОДНЯ И ЗАВТРА

Как сообщила пресс-служба НЦПДХ, в Алматы проходит Международная научно-практическая конференция педиатров и детских хирургов Казахстана «Педиатрия Казахстана: вчера, сегодня и завтра», посвященная 90-летию Научного центра педиатрии и детской хирургии.

В юбилейном мероприятии принимают участие директор департамента охраны здоровья матери и ребенка МЗ РК М.Х.Ембергенова, ректор КазНМУ имени С. Ж. Асфендиярова М.Е.Шоранов, председатель правления Научного центра педиатрии и детской хирургии А.З.Кусаинов, директор Национального медицинско-исследовательского центра детской гематологии, онкологии и иммунологии им. Д. Рогачева Г.А. Новичкова, член-корреспондент НАН Беларуси, профессор, онкогематолог О.В.Алейникова, также примут участие педиатры со всех регионов Казахстана и делегаты из Беларуси, России, Таджикистана, Узбекистана, Великобритании, Германии, Украины, Чехии и т.д., ведущие специалисты и руководители научных институтов, а также профессора медицинских вузов.

Основной целью конференции является обсуждение вопросов и обмен опытом по сохранению и укреплению здоровья детей, организация качественного медицинского обслуживания детей, обсуждение актуальных вопросов диагностики и лечения болезней детского возраста.

Организаторы мероприятия: Научный центр педиатрии и детской хирургии при поддержке МЗ РК и Союза педиатров Казахстана.

На заседании обсуждаются достижения и перспективы развития Научного центра педиатрии и детской хирургии, перспективы развития детской хирургии, а также дальнейшие стратегические направления педиатрической службы страны.

Двухдневная программа конференции включает в себя тематические сессии как: «Актуальные проблемы педиатрии и неонатологии», «Детская хирургия: современные методы и направления», «Современные вопросы диагностики и лечения орфанных заболеваний», «Современные технологии диагностики и лечения онкологических и гематологических заболеваний», «Актуальные вопросы патологоанатомической диагностики», «Роль медицинских сестер в организации медицинской помощи детям».

Справочно:

Научный центр педиатрии и детской хирургии является одним из старейших институтов в Казахстане, основан 28 ноября 1932 году как Научно-исследовательский институт охраны материнства и младенчества. Сегодня Центр является уникальным многопрофильным научно-исследовательским и лечебным учреждением, а также образовательной базой по подготовке высококвалифицированных кадров. Наличие в клинике мощного потенциала и современного лечебно-диагностического оборудования позволяет Центру оказывать медицинскую помощь по общепризнанным в мире новейшим инновационным технологиям в области педиатрии и детской хирургии.

Более 700 сотрудников Научного центра педиатрии и детской хирургии неустанно трудятся на благо здоровья детей.

НЦПДХ является головным методическим, научно-практическим и консультативным центром по детству в республики и осуществляет координацию работы всей педиатрической службы в регионах.

Ежегодно в НЦПДХ получают лечение около 6 тысяч детей с различных регионов страны. В НЦПДХ активно функционируют отделение неонатологии с хирургией новорожденных, отделения общей педиатрии, пульмонологии, онкологии и гематологии, хирургии, урологии, кардиохирургии, интервенционной кардиологии и ангиохирургии, 4 отделения анестезии, реанимации и интенсивной терапии для пациентов различных профилей. Параклинические подразделения НЦПДХ представлены отделениями функциональной диагностики, эндоскопии, мощной клинико-диагностической лабораторией, отделением лучевой диагностики, а также лабораторией афереза и контроля гемопоэтических стволовых клеток с отделением трансфузиологии.

Научный центр педиатрии и хирургии является клинической и обучающей базой для многих клинических кафедр КазНМУ им. С.Д.Асфендиярова, постдипломной подготовки и курсов повышения квалификации врачей. На базе НЦПДХ проводятся курсы повышения квалификации по детской онкологии и гематологии, кардиологии и ревматологии, неонатологии и интенсивной терапии новорожденных, детской пульмонологии, актуальным проблемам педиатрии, лабораторное дело, детской хирургии, кардиохирургии и урологии. Центром проводится обучение с выездом во все регионы республики по различным актуальным вопросам педиатрии и детской хирургии. Также на базе НЦПДХ осуществляется подготовка резидентов по специальности «педиатрия», «детская хирургия», «неонатология», «пульмонология детская», «онкология и гематология детская».

За большие достижения в области охраны здоровья детей центр награжден Орденом Дружбы народов и по номинации «Лидер в сфере медицины» Гран-при на международном конкурсе «Гран-при за Европейское качество».

НАШ. КОРР.

ХОРОШИЕ НОВОСТИ

КАЗАХСТАН ПРОВЕДЁТ ВСЕМИРНЫЕ ИГРЫ КОЧЕВНИКОВ

Казахстан проведёт Всемирные игры кочевников в 2024 году. Председатель Мажилиса рассказал президенту об итогах Всемирных игр кочевников, сообщает BaigeNews.kz со ссылкой на пресс-службу Акорды.

Он сообщил, что заявку Казахстана о проведении следующих Всемирных игр кочевников поддержало тюркское сообщество.

«Председатель мажилиса рассказал Касым-Жомарту Токаеву об участии делегации нашей страны в торжественном открытии IV Всемирных игр кочевников в турецком городе Изнике. Тюркское сообщество единогласно поддержало заявку Казахстана на проведение следующих V Всемирных игр кочевников в 2024 году», – говорится в сообщении.

НОВЫЙ СОСТАВ ПРАВОНАРУШЕНИЯ

ВОДИТЕЛЕЙ БУДУТ ЛИШАТЬ ПРАВ

КАЗАХСТАНСКИХ ВОДИТЕЛЕЙ БУДУТ ЛИШАТЬ ПРАВ ЗА ПОВТОРНОЕ УПРАВЛЕНИЕ АВТО БЕЗ ГОСНОМЕРОВ

Вводится новый состав правонарушения за повторное управление ТС без госномеров, передает ИА «NewTimes.kz».

Как сообщает Polisia.kz, согласно данным административной полиции Алматы, вводится новый состав правонарушения за повторное управление ТС без государственных номеров, где предусмотрено взыскание в виде штрафа в размере 20 МРП или лишение права управления транспортным средствами сроком на 1 год.

Помимо этого, в административной полиции рассказали и о других изменения, ожидающих казахстанских водителей:

- штраф за управление ТС с поддельными госномерами заменен на административный арест до 5 суток;
- штраф за невыполнение требований об остановке увеличен до 40 МРП (122 тыс тенге), альтернативным взысканием при этом нарушении является административный арест до 3 суток;
- за повторные нарушения теперь вводится административный арест до 5 суток и лишение прав на один год; за вождение без прав казахстанцев ждет штраф в 60 МРП (183 тыс. тенге) и административный арест до 15 суток.

Из санкции статьи за неповиновение законному распоряжению или требованию сотрудника (военнослужащего) правоохранительного органа исключается мера взыскания в виде «предупреждения», увеличивается размер штрафа до 30 МРП (91 тыс тенге) и срок административного ареста до 15 суток. За повторное совершение такого деяния вводится административный арест от 15 до 20 суток или штраф до 50 МРП (153 тыс тенге).

Новые правила действуют с 11 сентября.

Бейсенбі - Четверг, 13 қазан

ҚАЗАҚСТАН

06.05, 03.30 «Жәдігер»
06.25, 10.00, 13.00,15.00, 17.00, 20.00, 01.35 Ақпарат
07.00 «Таңшолпан»
10.10, 18.00 Т/х «Жүректегі күз»
12.00, 03.35 «Өмір көркем»
13.10, 21.30 Т/х «Күйеу бала-2»
14.10, 17.15 «Қызық екен...»
15.15 Деректі фильм
15.45 Т/х «Бақытсыздар бағы»
17.15 «Ауылдастар»
20.35 «Ашық алаң»
22.30 Телехикая «Бауырлар»
23.20 «1001 түн»
00.35 «Көңіл толқыны»
00.50 Футбол

ХАБАР

05.00 «Қызық таймс»
06.00, 17.00 «Бегом за деньгами»
07.00 «Оян!»
10.00 «Бізге хабарласқан»
10.35 Мультсериал
11.00, 20.00 Т/х «Келінжан-4»
12.00, 21.00 Т/х «Кезімді жұмсам да»
13.00 Тұрсынбек Қабатов
14.00 «АйнаLine»
15.00 Сериал «Любимые дети»
18.00 Новости
19.00 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Мелек»
23.00 Сериал «Вопреки судьбе»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/ф «Маша и медведь»
09.20, 21.00 Т/х «Дастан»
11.10 Т/х «Ене»
11.50, 23.50 «Күн мен хандзада»
13.30 «Айтарым бар»
14.40, 01.50 Сериал «Улыбка пересмешника»
16.10, 19.15 «Ангел хранитель»
17.40 Т/х «Кішкентай келін»
19.20 «Сонар»
20.00 «Астана таймс»
21.55 Т/х «Жетім жүрек-2»
03.40 Т/х «Мариям»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Той базар»
07.00 «П@утина»
08.00 «Қайырлы таң Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро Казахстан!»
10.00 «Жить здорово»
10.50 «На самом деле»
12.00, 02.25 Сериал «А у нас во дворе»
13.05 «Дом с лилиями»
14.10 «Новости»
14.20 «Жаңалықтар»
14.30 QOSLIKE
18.30, 03.45 Басты жаңалықтар
19.00 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.35 Т/с «Золото лагина»
00.30 Т/с «Собор»
01.40 «Охото на изюбря»

КТК

07.05, 04.00-04.30 «КТК қоржынынан»
07.20,19.30, 03.30 Кешкі жаңалықтар
07.50 «Жат туыстар»
09.30, 21.00 Вечерние новости
10.10, 00.00 «Морские дьяволы. Дальные рубежи»
12.10 Сериал «Медиум»
14.20 «Королева бандитов»
16.20, 02.30 «Зәкира»
17.30 Т/х «Құпия қобдиша»
20.00, 03.20 Астарлы ақиқат
01.50 Сериал «На твоей стороне-2»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир/
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.30 Новости (Алматинский область)
11.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
11.30 «Мамандық маңызы»
11.50 Инфо-блок
12.00 «Бір туған» телехикаясы
12.50 «Бүгін»
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.30 «Спорт-тайм», инфо-блок
14.40 «Әсем әуен»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
18.00 «Сегодня» /тікелей эфир
18.45 «Әсем әуен»
19.00 «Қасиетті Қонаев»
19.30 «Әсем әуен»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости Область Жетысу
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 «Талқы»
23.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)

31 КАНАЛ

06.00, 20.00 «Информбюро»
07.00 «Таңсәрі»
09.00, 00.00 Сериал «ХАНШАЙЫМ»
10.00, 10.20 Мультсериал
10.50, 11.50 «Сеня-Федя»
13.00 «Ангелы Чарли-2»
15.30 Х/ф «Каратель. Территория Войны»
17.40 Х/ф «Зеленый шершень»
20.00 Информбюро
21.00 Т/х «Зейнеп»
21.55 Кино «Маска Зорро»
01.40 «31 әзіл»
02.00, 04.30 What's up?
02.20 Сериал «Базарбаевтар»
03.00 « Әзіл студио»
03.40 «1001 әзіл»
04.00 «Bala batlle»
05.00 «Ризамын»

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдық»
06.10, 12.30 Т/х «Пәленшеевтер»
07.10, 01.00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09.00, 17.20 Т/с «Женский доктор»
10.00, 19.30 Т/с «А у нас во дворе»
14.00, 23.00 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
15.00, 22.00 «Әке мен әке»
16.10, 00.00 «Девушки с макаровым»
18.30 «Айбат»
19.00 «Студия 7»
03.00 «Жайдарман»
04.00 Т/х «Япырай»

Жұма - Пятница, 14 қазан

ҚАЗАҚСТАН

06.00, 04.15 Әнұран
06.05 «Жәдігер»
06.25, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 01.35 «Ақпарат»
07.00 «Таңшолпан».
10.10, 18.00 Т/х «Жүректегі күз»
12.00 «Өмір көркем»
13.10, 21.30 «Күйеу бала-2»
14.10, 03.00 «Тұлға»
15.15 «Жаңа Қазақстан»
15.45 Т/х «Бақытсыздар бағы»
17.15 «Ауылдастар»
20.35 «Ашық алаң»
22.30 Т/х «Бауырлар»
23.20 «Көңіл толқыны»
00.00 «Парасат майданы»
00.35 «Сана». Ток-шоу
02.10 «Өмір көркем»
03.50 «Жаңа Қазақстан». Сұхбат

ХАБАР

05.00, 01.00 ҚР әнұраны
05.00 «Қызық таймс»
06.00, 17.00 Телевикторина «Бегом за деньгами»
07.00 Тікелей эфирде «Оян!»
10.00 «Өнеге»
10.30 М/с «Нильс»
11.00, 20.00 «Келінжан-4»
12.00, 21.00 «Мелек»
14.00 «АйнаLine»
15.00 Сериал «Вопреки судьбе»
18.00 Новости
19.00 Қорытынды жаңалықтар
23.00 Мегахит «Падение Лондона»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.20, 21.00 Т/х «Дастан»
10.25 «Ене»
11.30, 23.50 Т/х «Күн мен ханзада»
13.30 Ток-шоу «Айтарым бар»
14.40 «Президент пәрмені»
14.50, 01.50 Сериал «Улыбка пересмешника»
17.50 «Кішкентай келін»
19.20 «Сонар»
20.00 «Астана таймс»
21.55 «Жетім жүрек-2»
03.40 Т/х «Мариям»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Той базар»
07.00 «Паутина»
08.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
09.00 «Доброе утро Казахстан!»
10.00 «Жить здорово»
10.50 «На самом деле»
12.00 Сериал «А у нас во дворе»
13.05 Сериал «Дом с лилиями»
14.10, 03.15 «Новости»
14.20, 03.25 «Жаңалықтар»
14.30 «Қослайк»
18.30, 04.10 «Басты жаңалықтар»
19.00, 03.35 «Көреміз»
20.00 «Главные новости»
20.35 «Поле чудес»
22.00 «Фантастика»
00.30 «Орлинская. Тайна венеры»
02.25 Сериал «А у нас во дворе»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05 «КТК қоржынынан» ойын-сауық бағдарламасы
07.20 Кешкі жаңалықтар (қайталау)
07.50 Т\х «Жат туыстар»
09.30 Вечерние новости (повтор)
10.10 «Морские дьяволы. Дальные рубежи» драма
12.10 «Медиум» детективная мелодрама
14.20 «Королева бандитов» мелодрама
16.20 «Зәкира» драма
17.30 Т/х «Құпия қобдиша»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Дау-дамайсыз»
20.35 «КТКweb» жаңа маусым
21.00 Вечерние новости
21.40 «Анютины глазки» мелодрама

01.30 «На твоей стороне-2»
02.15 «Зәкира»
03.05 «Дау-дамайсыз»
03.30 «Кешкі жаңалықтар»
04.00, 04.30 «КТК қоржынынан»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.30 Новости (Алматинский область)
11.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
11.30 «Қасиетті Қонаев»
11.50 Инфо-блок
12.00 «Бір туған» телехикаясы
12.45 «Әсем әуен»
13.00 Д/ф «Мәдени байлықтар»
13.15 «Спорт-тайм»
13.25 Инфо-блок
13.30 «Сегодня»
14.10 «Спорт-тайм», инфо-блок
14.15 «Әсем әуен»
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
18.00 «Бүгін» /тікелей эфир
18.45 «Әсем әуен»
19.00 «AgroLife»
19.30 «Әсем әуен»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости Область Жетысу
22.00 «Бір туған» телехикаясы
22.45 «Әсем әуен»
23.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
23.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00 «Информбюро»
07.00 «Таңсәрі» прямой эфир
09.00, 00.30 Сериал «ХАНШАЙЫМ»
10.00 М/с «Маша и медведь»
10.20. 11.20 Х/ф «Сеня - Федя»
12.20 Х/ф «Зеленый шершень»
15.00 Х/ф «Маска Зорро»
18.10 Х/ф «Али, Рули!»
21.00 Т/х «Зейнеп»
21.55 Х/ф «Инопланетное вторжение: битва за Лос-Анджлес»
01.30 «31 әзіл»
02.00 Сериал «Базарбаевтар»
02.40 1001 әзіл
03.00 Әзіл студио
04.30 Whats up
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
06.10, 12.30 Т/х «Пәленшеевтер»
07.10, 01.00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
09.00, 17.20 Сериал «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР»
10.10, 19.30 Сериал «А у нас во дворе»
14.00, 23.00 Т/х «Жалдамалы әйелдер»
15.00, 22.00 Т/х «Әке мен әке»
16.10, 00.00 «Девушки с Макаровым»
18.30 Айбат
19.00 «Студия 7»
04.00 Телехикая «ЯПЫРАЙ»

Сенбі - Суббота, 15 қазан

ҚАЗАҚСТАН

06.00, 04.10 Әнұран
06.05 «Жәдігер»
06.30, 03.25 «Күміс көмей»
07.15, 20.00, 00.55 Ақпарат
07.50, 02.10 «Зинһар»
08.35, 21.40 «Көңіл толқыны»
09.20, 02.55 «Тіршілік»
09.55 «Ырыстың қазығы»
10.00,18.00 Т\Х «Жүректегі күз»
12.00 «Ән мен әнші»
14.00 М/ф «Геркулес»
15.25 Ұлықпан Жолдасовтың концерті
16.20 «Солтүстікке көш»
16.45 «Нартәуекел»
20.30 «Көңілді тапқырлар алаңы»
22.30 Т\Х «Бауырлар»
23.30 К/ф «Көкжалдар»
01.25 Д/ф «Ғаламшарлар»

ХАБАР

05.00, 01.00 ҚР Әнұраны
05.00 «Қызық таймс»
06.00 Концерт «Айттым сәлем, сағыным»
08.00 Мегахит «Падение Лондона»
10.00 «Спорт әлемі»
10.30 Д/ф «Кембе»
11.00 Т/х «Тағы да суй»
12.00 «Daryn»
13.00 М/ф «Большой кошачий побег»
14.30 М/с «Нильс»
15.00 «Келінжан-4»
16.30 Культурный контекс
17.30 «Айтыс. Асыл домбыра»
19.00 Мейрамбек Беспаевпен «Covershow»
21.00 «7 күн»
21.40 «Не хабар»
22.40 Бұл осылай болған еді
23.15 Мегахит. «Падение Олимпа»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 Мультфильм «Маша и медведь»
09.20, 21.00 Т/х «Дастан»
10.25«Әзілін жарасса...» концерті
14.40 Д/ф «Комфортный город»
17.00 «Ангел хранитель»
18.40 «Көру керек!»
20.00 «Сарап таймс»
21.55 «Жетім жүрек-2»
23.50 «Каникулы в Тайланде». фильм
01.45 «Бақыт құшағында»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Той БАЗАР»
07.30 «Той заказ»
08.05 «П@утина
09.10 Проут
10.25 Х/ф «Дюбовь с закрытыми глазами»
15.25 Х/ф «Огонь»
16.30 «Бестің шайы»
18.30 «Айна»
19.00 Х/ф «Взрывная волна»
21.10 Сериал «Мститель»
01.20 «Поехали»
02.10 «Паутина»
02.55 «Той базар»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05 Т/х«Үлкен үй-2»
07.40 «Озат отбасы»
08.30 «КТК web»
09.00 Вечерние новости
09.40 «Юморина»
11.30 «Анютины глазки»
15.30 Т/х «Аталар сөзі»
17.00 «Танец мотылька»
21.00 «Счастье можно дарить» мелодрама

01.00 «На твоей стороне-2»
02.40 «Аталар сөзі»
03.45, 04.30 «Озат отбасы»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.30 Новости (Алматинский область)
11.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
11.30 «AgroLife»
11.50 Инфо-блок
12.00 Д/ф «Джеки Чан»
13.00 «Әсем әуен»
13.25 Инфо-блок
13.30 «Бүгін»
14.10 «Спорт-тайм», инфо-блок
14.15 «Әсем әуен»
15.00 «Қазақ үні»
15.30 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
16.00 «Сыр шертер»
16.30 «Әсем әуен»
17.00 «Шашу»/тікелей эфир/
17.50 «Ай мен күн» телехикаясы
18.30 Д/ф «Әйгілі режиссер»
19.00 «Әсем әуен»
19.30 «Әсем әуен»
20.00 Қорытынды жаңалықтар (Алматы облысы)
20.30 Қорытынды жаңалықтар (Жетісу облысы)
21.00 Итоговые новости (Алматинская область)
21.30 Итоговые новости Область Жетысу
22.00 «Қазақстанда жасалған»
22.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
23.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
23.30 Жаңалықтар (Жетісу облысы)

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00, 03.30 «Әзіл студио»
07.00 «Тәтті шоу»
08.00, 05.00 «31 әзіл»
09.00 «Күліп ал»
09.30 «Готовим с Адель»
10.00 «Алдараспан»
12.00 Х/ф «Питер Пэн: в поисках магической книги»
14.00 Х/ф «Келинка тоже человек»
16.10 Кино «Перси Джексон и море чудовищ»
18.20 Х/ф «Университет монстров»
20.20 Х/ф «Стражи галактики»
23.00 «Біздің шоу»
01.00 Х/ф «Незнакомец»
02.30 Тамаша лайф
04.00 1001 әзіл
04.30 Ризамын
05.30 Whats up?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
07.00, 01.20 «Жайдарман»
08.30, 00.40 «Жұлдыздың жары»
09.00 «Гадалка»
09.40 «Регина+1»
10.30 «Орел и решка»
11.30 «Измайловский парк»
13.50 «Сәлем, саған Астана» концерт
16.30 Сериал «Когда умрет любовь»
21.00 Шоу «Битва поколений»
22.40 Х/ф «Из Парижа с любовью»
03.20 Т/х «Япыр-ай»
04.00 Тамаша

Жексенбі - Воскресенье, 16 қазан

ҚАЗАҚСТАН

06.00, 04.15 Әнұран
06.05 «Жәдігер»
06.30 Ақпарат
07.00, 03.45 «Күй-керуен»
07.30, 02.55 Д/ф «Дәуір даналары»
08.20 «Ақсауыт»
08.45, 22.00 «Көңіл толқыны»
10.00, 18.00 «Жүректегі күз»
12.00 М/ф «Геркулес»
13.25 «Әзіл әлемі»
15.30 Асхат Тарғынның концерті
17.25 «Әйел әлемі»
20.00 «Апта»
20.50 «Нартәуекел» телевикторина
22.30 Телехикая «Бауырлар»
23.30 «Көңілашар»
00.30 «Апта»
01.20 «Ақсауыт»
01.40 «Ғаламшарлар»
02.25 «Әйел әлемі»

ХАБАР

05.00 ҚР әнұраны
05.00 Қызық таймс
06.00 Бокс
09.30 Ән әлемі
10.00 «Спорт тайм»
10.30 «Помощь в дом»
11.30 «Әке бақыты»
12.30 «Балақай»
13.10 М/ф «Дерево желаний»
14.40 М/с Нильс
15.00 Т/х «Келінжан-4»
17.00 «Дүлдүлдер дүбірі»
17.30 «Жұп-жұбымен» шоу
19.00 «Жеті қазына»
21.00 «7 күн»
21.40 «Интервью с Кривошеевым»
22.40 Д/ф «Отдел журналистских расследований»
23.15 Мегахит. «В прямом эфире»

АСТАНА

06.00 Т/х «Фазилет ханым»
07.00 Мультфильм «Маша и медведь»
09.00, 21.00 Т/х «Дастан»
10.25 «Каникулы в Тайланде»
12.35 «Ұлытау» концерт
15.25 «Напарники»
17.00 «Уақыт келді»
18.10 Т/х «Жұрттың балалары»
19.00 «Бақыт құшағында»
19.40«Көру керек!»
21.55 «Жетім жүрек-2»
23.50 Х/ф «Сонар»
02.00 «Жаралы сезім»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 03.35 «Той БАЗАР»
07.30 «Той заказ»
08.05, 02.50 «П@утина»
09.05 «Воскресные беседы»
09.20 «Повара на колесах»
10.35 «Каймак»
11.20 «КВН-2022»
14.15 Сериал «Мститель»
18.55 «Добрый вечер.Казахстан»
20.00 «Грани» Прямой эфир
21.00 Сериал «Уроки счастья»
01.40 «Что? Где? Когда?»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05 «Ән мен әнші»
08.10 «Озат отбасы»
09.00 «Юморина»
11.20 Мелодрама «Счастье можно дарить»
15.30 Т/х «Аталар сөзі»
17.00 «Соломоново решение»
21.00 «Портрет недели»
22.00 «Бауыр». Премьера Казахстанского кино!
23.40 Мелодрама «На твоей стороне-2»
02.20 Т/х «Аталар сөзі»
03.35, 04.20 «Озат отбасы»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Жаңалықтар (Алматы облысы)
10.30 Новости (Алматинский область)
11.00 «Мамандық маңызы»
11.30 «Қасиетті Қонаев»
11.50 Инфо-блок
12.00 М/ф «Блинки Билл»
13.00 «Әсем әуен»
13.30 «Қазақстанда жасалған»
14.10 «AgroLife»
14.30 «Ән тыңдайық»
15.30 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
16.00 «Мамандық маңызы»
16.35 «Әсем әуен»
17.00 «Қазақ үні»
17.30 Д/ф «Мәдени байлықтар»
17.50 «Ай мен күн телехикаясы
18.30 «Олжа»
19.00 «Сыр шертер»
19.30 «ЭКО-рейд»
20.00 «Әсем әуен»
20.30 Апта /қаз/
21.30 Апта /рус/
22.20 «Сен және мен» концерті

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00, 05.00 « Әзіл студио»
07.00, 02.00 «Тамаша лайф»
08.00, 01.20 «31 әзіл»
08.30 «Күліп ал»
09.00 «Телебинго»
09.25 «Готовим с Адель»
10.00 Х/ф «Питер Пэн? В поисках магической книги»
12.00 Кино «Келинка тоже человек»
16.20 Х/ф «Университет монстров»
18.30 Х/ф «Стражи галактики»
21.00 Х/ф «Помпеи»
23.00 Х/ф «Инопланетное вторжение: битва за Лос-Анджлес»
03.00 Түркістан дауысы
05.20 «1001 әзіл»
05.30 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 04.50 «Қуырдақ»
06.10 Сәлем, са5ан Астана!
08.30, 01.10 «Жұлдыздың жары
09.00 «Гадалка»
09.40 Измайловский парк
12.00 Х/ф «Битва поколений»
13.30 «Жұлдызым» концерт
15.40 Т/х «Бастық боламын»
18.50 Х/ф «Из Парижа с любовью»
21.00 Сериал «Кукольный дом»
01.50 Жайдарман
02.50 Т/х «Япырай»
03.40 «Тамаша»

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

МАМАН МІНБЕРІ

ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК САЛАСЫНДАҒЫ ЗАҢНАМАНЫ ЖЕТІЛДІРУ

20 маусымда Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне зияткерлік меншік саласындағы заңнаманы жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңға қол қойды, оған келесі кіреді:

- ұжымдық ұйымдар қызметінің ашықтығын күшейту;
- «Географиялық көрсеткіш» жаңа зияткерлік меншік объектісін енгізу («географиялық көрсеткіштерді» «тауарлар шығарылған жерлердің атауларынан» бөлек тіркеуге мүмкіндік береді, бұл ұлттық брендтеуді дамытуға оң әсер етеді);
- тіркелмеген өнеркәсіптік үлгілерге қатысты қысқа мерзімді қорғау жүйесін енгізу;
- тауар таңбалары, географиялық көрсеткіштер және тауар шығарылған жердің атаулары бойынша «оппозициялық» жүйені енгізу;
- патенттік сенім білдірілген өкілге қойылатын біліктілік талаптарын нақтылау.

Құқықтарды ұжымдық басқару
Заң құқықтарды ұжымдық басқару бөлігінде келесі түзетулерді қарастырады:

Қалай болды:	Қалай болады:
Жоқ	Авторлардың немесе құқық иеленушілердің құқықтарын ұжымдық басқаруға бір ғана ҚҰБҰ-ға немесе көлемі, аумағы және басқару салалары бойынша шектеумен бірнеше ҚҰБҰ-ға беруді

Құқықтарды ұжымдық басқару
Заң құқықтарды ұжымдық басқару бөлігінде келесі түзетулерді қарастырады:

Қалай болды:	Қалай болады:
Авторлық және сабақтас құқықтардың иелеріне сыйақы төлеумен бірге олардың құқықтарын пайдаланғаны туралы, оның ішінде жиналған сыйақы мөлшері туралы және одан ұсталған сомалар туралы мәліметі бар есептер беріп тұруға	Ұйымның авторлық және сабақтас құқықтардың иелеріне сыйақы төлеумен бірге олардың құқықтарын пайдалғаны туралы, оның ішінде жиналған сыйақы мөлшері туралы және одан ұсталған сомалар туралы мәліметі бар есептерді, оның ішінде ұйымның интернет-ресурсындағы жеке кабинет арқылы беру міндеті *Авторлар мен құқық иеленушілерге жиналған сыйақы сомалары, ұсталған сомалар туралы ақпаратты үйден шықпай-ақ алуға мүмкіндік береді*

Құқықтарды ұжымдық басқару
Заң құқықтарды ұжымдық басқару бөлігінде келесі түзетулерді қарастырады:

Қалай болды:	Қалай болады:
Жоқ	Ұйымның жалпы жиналыстың өткізілетін күні туралы хабардар ету және оған уәкілетті органның өкіліне қол жеткізуже̇ніндегі міндеттерін *Бұл авторлар мен құқық иеленушілердің құқықтарын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, өйткені жалпы жиналыста ұжымдық ұйымдар қызметінің қағидатты мәселелері бойынша шешімдер қабылданады*

Құқықтарды ұжымдық басқару
Заң құқықтарды ұжымдық басқару бөлігінде келесі түзетулерді қарастырады:

Қалай болды:	Қалай болады:
Жоқ	Ұйымдардың аудиторлық қорытындыларды ұйымның интернет-ресурсына орналастыру және оларға 5 жыл бойы қол жеткізуді қамтамасыз ету жөніндегі міндеті орнатылған

Құқықтарды ұжымдық басқару
Заң құқықтарды ұжымдық басқару бөлігінде келесі түзетулерді қарастырады:

Қалай болды:	Қалай болады:
Сыйақыны жинау, бөлу және төлеу бойынша өзінің нақты шығыстарын жабуға арналған сомалар жиналған сыйақының жалпы сомасының 30%-нан аспауға тиіс	Сыйақыны жинау, бөлу және төлеу бойынша өзінің нақты шығыстарын жабуға арналған, сондай-ақ, арнай қорларға жіберілетін сомалар жиналған сыйақының жалпы сомасының 30 %-нан аспауға тиіс. *Авторлар мен құқық иеленушілерді тиесілі сыйақы сомасын алуды қамтамасыз етуге бағытталған.*

Құқықтарды ұжымдық басқару
Толықтырылды:

- ұйымдарға аккредиттеуден бас тарту үшін негізіндемелер келесі екі жылдық кезеңде Заңда көзделген міндеттердің орындалмауына байланысты куәлік беруден бас тартылды;
- авторларға сыйақы мөлшерлемелерін Үкімет белгілеген сыйақының ең төменгі мөлшерлемелерінен төмен қолданған жағдайда, ұйымды аккредиттеуді кері қайтарып алу үшін негіздер.

Тауар белгілеріне құқықтарды қорғауды күшейту, "географиялық көрсету" жаңа зияткерлік меншік объектісін еңгізу

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШ
Географиялық көрсеткіш белгілі бір географиялық шығу тегі бар өнімдерде қолданылатын (сапасы, беделі және осы шығу тегіне байланысты басқа да сипаттамалар) белгілеу

КҮЗЕТ АРТЫҚШЫЛЫҒЫ
- өңірлердің жергілікті өнімдерін дамыту;
- белгілі бір аймақтың дәстүрлі білімін сақтау құралы;
- туристік тартымдылық үшін өңірлер брендтерін танымал ету: өнім және өңірaжырамас байланыс;
- өңірлердің бәсекеге қабілеттілігін артыру; жоқсыз бәсекелестіктен қорғау

Тауар белгілеріне құқықтарды қорғауды күшейту, «географиялық көрсеткіш» жаңа зияткерлік меншік объектісін енгізу

- Қазақстан заңнамасына зияткерлік меншіктің дербес объектісі ретінде «географиялық көрсеткіш» ұғымын енгізу зияткерлік меншік объектілерін қорғаудың халықаралық практикасына, сондай-ақ, ҚР тауарлары шығарылған жерлер атауларының мемлекеттік тізілімін жүргізудің қолданыстағы практикасына сәйкес келеді.

- Тауарлардың шығарылған жерлері атауларының, географиялық көрсеткіштердің мемлекеттік тізілімі» ұғымын енгізу шетелдік және отандық құқық иеленушілер үшін тауарлардың шығарылған жерлерін көрсетуге қатысты тең жағдай жасауға мүмкіндік береді.

Алматы облысы Әділет департаменті
Зияткерлік меншік құқықтары бөлімі.

ГЕНДЕРЛІК САЯСАТ •

МЕМЛЕКЕТТІК ДЕҢГЕЙДЕ АЙНАЛЫСУДА

Қазіргі заманда гендер деген сөзді жиі еститініміз құпия емес. Өйткені бұл кез келген мемлекетте өзекті мәселеге айналған. Қарапайым сөзбен түсіндіретін болсақ, гендерлік саясат дегеніміз – әйелдерді ерлермен тең дәрежеде билікке тарту, ана мен балаға айрықша әлеуметтік жағдай жасау, отбасындағы зорлық зомбылықтың алдын алу сияқты мәселелерді шешу болып табылады.

Сондықтан гендерлік саясат мәселесіне жан-жақты қарау керек екенін заман ағымы алға тартып отыр. Айта кету керек, қазақтың көшпелі дәуірінде қыздарды, әйелдерді жоғары бағалағаны баршаға аян. Мәселен, әйелдерге «Олар – өмірдің сәні мен салтанаты, ер адамдардың ақылшысы, балалардың тәрбиешісі» деп қараған. Ата-бабаларымыз да әйелді құрмет тұтқан. Содан да болса керек, ұрпақ тәрбиесін әйел-анаға жүктеген. Ал біз өмір сүріп отырған заманда әйелдердің қоғамдағы орны қандай? Бүгінгі әйел билік басында еркекпен иық тірестіріп жұмыс істеп жүр. Олар – ана, олар – жар, олар – қыз, олар – келін. Қызметтен де басқа қоғамдағы орындары бар. Ең бастысы – әйел қоғамның тең құқылы мүшесі.

Соңғы жылдары еліміз батыстық үлгідегі гендерлік саясатты пайдаланып, қыз-келіншектердің құқығын қорғап, олардың қоғамдағы рөлін көтеру ісімен мемлекеттік деңгейде айналыса бастады. Гендерлік тең құқықтық саласындағы мемлекеттік саясат, әйелдердің экономикалық және саяси өмірге қатысуларының кеңеюі, әлемдік қоғамдастықта жоғарғы бағаға ие болды. Қазақстан Республикасында Гендерлік теңдік стратегиясын іске асыру әйелдер мен ерлердің өздерінің өмір сүру құқықтарын жынысқа байланысты кемсітусіз іске асыруы үшін барлық жағдай қарастырылған. Осы стратегияның нәтижесінде елімізде гендерлік саясат сәтті орындалып, билік тізгінін ұстаған қыз-келіншектердің саны арта түскеніне де көз жеткізудеміз.

Динара СИМИЛТАРОВА,
Талдықорған қалалық сотының жетекші маманы.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ТҰСАУКЕСЕР

ЖАЛҒЫЗ АРША

Тіл сарайында жазушы Серік Әбікенұлының «Жалғыз арша» кітабының тұсаукесері өтті. Оған Талдықорған қаласындағы оқу орындарының студентері мен зиялы қауым өкілдері және кітапқа арқау болған 1916-1932 жылдар аралығында кеңестік жүйеге қарсы соғысқан (банды) деген жаламен қуғын-сүргінге түскен қазақтың қайсар батырларының ұрпақтары қатысты.

«Жалғыз арша» бұған дейін «Жолбарыс жымы», «Жетісу жазбалары», «Арша жұпары» атты кітаптардың авторы коммунистік жүйенің асыра сілтеуіне қарсы шығып бас көтерген жетісулық ерлердің қазақ қасіреті жайлы жазған төртінші кітабы. Кітапта Жетісу жеріндегі оқиғалар ғана баяндалып қоймай, кейіпкерлер жайлы суреттер мен тарихи деректер сыр шертеді. Зобалаң жылдарда Қорғас тауы арқылы Қытай мемлекетіне шұбырған елді бастап бас-көз болып, қызылдармен соғысқан қазақ ерлерінің Алтын-Емел мен Матай тауымен түйіскен, батысы Малайсары, Арқарлы шоқыларындағы оқиға желісі Күреңбел баурайы мен Қапал, Ақсу өңірлеріндегі қанды қырғындар тарихы кеңінен баяндалған.

Зиялы қауым өкілдері Серік Әбікенұлының Жетісу тарихына терең бойлап жазып жүрген кітаптарының тарихи тағылымы мен тәрбиелік мәні жайлы айтты. Серік Әбікенұлы да Жетісу тарихын тізбелеудегі басты мақсатын айтып, бүгінгі және ертеңгі ұрпаққа ұсынып отырған кітабының тұсаукесеріне Талдықорған қаласының студенттерінің келгеніне ризашылығын білдірдірді.

Жетісудың отызыншы жылдардағы тарихы мүлдем зерттелмегенін айтып, тек қана шағын дүниелер жазылғанын, архивтерді ақтарып, құжаттарды көтергенде Жетісуда қандай үлкен дүрбелең болғанын айтты. Жазылғандарының өзі некен-саяқ екеніне тоқталды. Мысалы Мәмбет Қойгелді қысқа хрестоматиялық нұсқада «1929-1931 жылдардағы көтерілістер» деген кітап жазғанын, олардың кейіпкерлері кім, ұрпақтары кім деген нәрсені ешкім жіліктеп қарамаған деді.

– *Менің Құндақпай мергенмен Жетісудағы көтерілістер тарихын зерттей бастағаныма 11-ші қараша күні тура алты жыл болады. «Жетісу» газетінің орынбасары қызметін атқарған Нүсіп Әбдірахым ағама «Банда Құндақпай» деген мақаланы бергеніме алты жыл болыпты. Сол алты жылдың ішінде біраз архивті ақтаруға тура келді. Мына кітаптың алдында «Арша жұпар» деген повесім шыққан. Ал қолдарыңызға тиіп отырған «Жалғыз арша» кітабы тек қазақ көтерілісі туралы. Оның ішінде Құндақбай мерген және соның жанында жүрген ерлер жайлы баяндалады,* – деген Серік Әбікенұлы кітап жазған кезде архив құжаттарына баса мән бергенін, Құндақбай мергеннің жанында жүрген азаматтардың есімдері шыққанын, Ырысменде, Жәнәділ батыр ұрпақтары Қызылжарда тұрғанын, одан кейін Шұбарда тұратын Бұлғақбай мергеннің алпысыншы жылдары қайтыс болғанын айтты.

Сондай-ақ кітапта белгісіз кейіпкердің болғанын, сол кезде Құндақбай мергеннің жанында жүргенін, бірақ өмірінің соңы қалай аяқталғаны белгісіз деді. «Мысалы біз Құндақбай мергеннің қаза тапқанын, шекарадан өтіп Шұбарға жерленгенін білеміз. Бірақ сүйегі табылмай қалған. Кеңес үкіметінің қандай жазасына ұшырағаны белгісіз ке-йіпкер бар. Ол Молданазар Ноғайбек. Қазір менің оң жағымда отырған Тәкен ағамыз – Молданазар Ноғайбектің немересі. Бұл кісінің әкесі Қойшыбан ағамыз төрт жасында әкесін соңғы рет көріп, маңдайын сүйгізген екен. Одан кейін жорыққа аттанып, әкесін көрмепті. Арғы жақта отырған Мұхит Қойшыман. Кербұлақ ауданы мен Жетісуға белгілі түйе палуан. Оның осы ұрпақтарына қарап Молданазар атамыздың қандай болғанын біле беріңіздер. Одан кейін отырған Айдын. Ол Құндақбайға жиен болып келеді. Бұл кісілер осы уақытқа дейін әкелерін, менің әкем батыр деп айта ал-май келген ұрпақ. Мен осыдан үш жыл бұрын Омарбек мергеннің ауылына барғанмын. «Көпбірлік» ауылына барып фильм көрсеткен кезде ұрпақтары Омарбек мергеннің Қытайдан 60-шы жылдары беріп жіберген суретін елге насихаттай алмай, үйінде шүберекпен жауып ұстап отырған. Кеңес сүйекке сіңірген әдет әлі күнге дейін қалып қалған. Сондықтан советтік зобалаңға деген көзқарас өзгеріп жатқан заманда бұл кісілерді ел алдына шығарып жатырмыз. Зерттеулер қолға алынып жатыр. Өткен жолы Берік Әбдіғалимен Жезқазғанға барған кезде «*Секе біз архивтан Құндақбай туралы бір бума құжат таптық. Жақында жариялаймыз*» деді. Соның ішінде бұл кісілердің әкелеріне байланысты дүниелер де табылып қала ма деген үміт барын айтты. Ұзақ уақыт Алматыда қызмет жасап, «Жетісу» телеарнасына қызметке келгеннен кейін ойлана келе «Жетісу» тарихын зерделеуді ойға алған Серік Әбікенұлы Батыста, Арқада, басқа өңірлерде Совет үкіметіне қарсы күрескен батырлар мен мергендер насихатталып, олар туралы том-том кітап шығарылған екен. Ал мына Жетісу – Қытаймен шекаралас жатқан жер. Халық таудан асып Қытайға кеткен. Бірақ біздің тарихымыз жазылмай қалғандықтан ойлана келе, мақала жаза бастағанын, әкесінен естіген әңгімелер еміс-еміс есіне түсіп, 2015 жылдан бастап Құндақбай мергенді зерттеп, әкесінің айтқан әңгімесінен басталған тарихи деректер үлкен шығармаға түрткі болғанын айтты. Архивты ақтарған кезде Жетісуда қаншама қанқұйлы оқиғалар болғанын тіліне тиек еткен жазушы, Алтынемел тауының басында Кісі қырылған деген жердің барын, оны осы уақытқа дейін бірен-саран малшылар болмаса, ешкім айтпағанын, сол тау-ға сегіз сағат атпен көтеріліп, «Кісі қы-рылған» туралы фильм жасағанын баян етті. Құндақбай мерген ауылын арғы бетке алып бара жатқан кезде сатқындар пулемет құрғызып мыңнан аса адамды қырып тастаған екен. Ал Совет үкіметі олардың сүйегін 85-ші жылға дейін жерлеткізбей қойған. Сол маңдағы Тастыөзек, Қоғалы, ар жағындағы Басшидің халықтары бір-екеуден шығып төрт-бес адамның сүйегін ақырындап көміп жүрген. 85-ші жылы бір мұғалім балаларға экспедицияға шығамыз деп сол жердегі барлық сүйекті үлкен қорым етіп таспен бастыртқан. Сонда 35-ші жылдан 85-ші жылға дейін 54 жыл қазақтың сүйегі таудың басында шашылып, ит пен құсқа жем болған. Айта берсек осындай оқиғалар өте көп. Біз Жетісуды аса қатты насихаттай алмаймыз. Мені бір дерек айран асыр етті. Жастар тілімен айтқанда «шок» болдым. Ашаршылық басталған 31-ші жылы Қытайдан бері қарай ұн тасып, ашыққан халықты азықтандырып жүрген қазақ ерлерін Совет үкіметі ата беріңдер дейді. Сонда 31 күннің ішінде 24 керуен ұсталған. Атып жатқан кезде жігіттер тоқтамай ары қарай өте берген. Өлсек өлейік, біреуіміз ұсталсақ екіншіміздің алып бара жатқан ұнымыз өтіп кетер деген үміттері болған. Міне осындай аталарымыздың сол кездегі ерлігін білмей жатамыз. Бізге Ресейдің саясаты көп насихатталды. Олармен дос болдық. Ресей бізді жарылқады, көзімізді ашты дейміз. Бірақ совет үкіметінің дәл бізге жасаған қиянатын айтпаймыз деген Серік Әбікенұлы «Жалғыз арша» кітабын жазу барысында осы өңірге белгілі аңыздың барын, аңыз түбі ақиқатқа негізделеді деді. Мысалы «Сатылы» асуында Молданазар, Бұлғақбай бар бір топ адам шекарадан ашыққан адамдарды өткізіп жүреді. Сол кезде Бұлғақбай мен Құндақбай екеуі бір келіншекті тауып алады. Ол жүкті болып, көшке ілесе алмай қалады, оны қашып бара жатқан ауылы, бізді ұстап алады деп тастап кеткен. Түнде келесі ауылды алып келе жатқан кезде сол келіншекті тауып алады. Кішкентайының кіндігін таспен кесіп, етегіне орап, тау ішінде жылап жүрген жерінен тауып алған. Араларындағы ең жасы Ырысмендеге: «Сен мына баланы Қытайға апарып, ауылын тауып, табыста обал болады» депті. Ырысменде апарып табыстайды. Енді Құндақбайдың жазуын қараңыздар. 1981 жылы Ырысменденің немересі Қызылжар ауылына Салтанат деген кісіні келін қылып түсіреді. Сөйтіп құдалыққа барса, жаңағы өзі Қытайға апарған келіншекті көреді. Ол кісі Діңгек ауылында тұрған. Сол келіншек пен Ырысменденің немересін Құдай қосып, бір-бірімен құда болады. Бұл басында ел арасында аңыз болып тараған. Осы оқиғаның түбін іздеп, індетті зерттеген Серік Әбікенұлы Салтанатты тапқан.

Кітаптың ерекшелігі шығармадан бөлек кейіпкерлердің фотосуретін қоса бергенімен ерекшеленеді. Кітапта келіншектердің де, Салтанаттың да суреттері бар. Салтанат тәте әлі күнге дейін сол әулетте келін. Серікке осы оқиғалардың бәрін Қыдырбек деген ақсақал айтып берген. Алайда кітаптың тұсаукесеріне ақсақал келе алмады. Тарихи деректерден құралған бұл кітаптың жетісулықтар үшін тағылымы аса зор. Тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйіні, Серік Әбікенұлының жарық көрген «Жалғыз арша» кітапбы оқырманға жол тартты.

Қадыр Мырза-Әли ақын айтқандай «Біздің тарих, ол да бір қалың тарих, оқулығы жұп-жұқа бірақ тағы» демекші, Жетісудағы тарихи дүрбелең кезеңді суреттеген жазушы қаламынан туындаған шығарманың өрісі кең болғай. Кітапты оқып танысқан студенттер, жас тарихшылар Серік Әбікенұлының бұл зерттеу жұмыстарын бәлкім әрі қарай зерттей түсуіне мұрындық болар.

Айтақын МҰХАМАДИ

ЖАҢА КІТАП

ЕРТЕГІЛЕР ӘЛЕМІ

«Балалар жылына» орайластырып «Кедергісіз келешек – шексіз мүмкіндік» атты ойын-сауық жобасы аясында Көксу аудандық кітапханасының ұйымдастыруымен құрметті ұстаз Жұмабала Балақаранова апамыздың «Ертегілер әлемі» атты кітабының тұсаукесер рәсімі өтті.

Шараға Көксу ауданының жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімінің басшысы Айгүл Шаяхметова, Жетісу облысының жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасының «Үміт» күндізгі болу орталығы коммуналдық мемлекеттік мекемесінің директоры Әлия Садыкова, орталықтың тәрбиешілері мен қызмет алушылары және кітапханашылар қатысты.

Іс-шарада Ж. Балақарованың өмірбаяны мен еңбек жолы туралы слайд көрсетіліп, кітаптың тұсаукесер рәсімі жасалды. 2020 жылы облыс әкімінің қолдауымен жарық көрген бұл кітаптың жас жеткіншектердің жүрегіне жол табары анық.

Гаухар ҚОСЫМҚҰЛОВА,
Көксу аудандық кітапханасының кітапханашысы.

Кабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

БИЗНЕС

КАК ЗАЩИЩАЮТ ПРАВА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ

«ЭКОСИСТЕМА ЗАЩИТЫ БИЗНЕСА»: КАК ЗАЩИЩАЮТ ПРАВА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ? НАЦИОНАЛЬНАЯ ПАЛАТА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ РЕАЛИЗУЕТ НОВЫЙ ПРОЕКТ «ЭКОСИСТЕМА ЗАЩИТЫ БИЗНЕСА» ПО НАПРАВЛЕНИЮ ЗАЩИТЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ. В РАМКАХ ПРОЕКТА ПАЛАТА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ Г. АЛМАТЫ ТЕСНО ВЗАИМОДЕЙСТВУЕТ С ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРЫ И СОВМЕСТНО РЕШАЕТ ВОПРОСЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ ПО КАЖДОМУ РАЙОНУ, ПЕРЕДАЕТ ПРЕСС-СЛУЖБА РГП ГОРОДА АЛМАТЫ.

«Одна из насущных проблем бизнеса – это существующий в стране репрессивный подход со стороны контролирующих государственных органов и правоохранительных органов. К сожалению, репрессивный характер с их стороны сохраняется, есть множество необоснованно возбуждённых уголовных дел, есть много необоснованно проводимых процессуальных действий», – отметил начальник отдела по снижению административных барьеров Палаты предпринимателей г. Алматы Нурбол Ашербеков.

При региональных палатах предпринимателей работают Советы по защите прав предпринимателей, где рассматриваются системные проблемы бизнеса. С начала года было 8 заседаний Совета по защите прав предпринимателей по вопросам земельных отношений, налогового законодательства, летних площадок, передача в доверительное управление школ, газовых заправок, субсидирования пассажирских перевозок.

Если посмотрим по статистике уголовных дел, в 2021 году было возбуждено 1770 дел, за этот же период было прекращено более 400 уголовных дел. Получается 20-25% уголовных дел были возбуждены необоснованно. Если говорить про отдельные процессуальные действия – обыски, выемки, аресты счетов, то, к сожалению, у нас в Казахстане эту статистику никто не ведёт.

Во исполнения п. 1.2 дорожной карты, принятой 11.03.2021 года в рамках реализации сотрудничества Генеральной прокуратурой Республики Казахстан и Национальной палаты предпринимателей «Атамекен» по итогам V Форума по защите бизнеса, в целях рассмотрения жалоб по фактам рейдерства и незаконного вовлечения субъектов предпринимательства в орбиту уголовного преследования. Была создана рабочая группа по рассмотрению жалоб предпринимателей.

«Основной задачей и целей в деятельности Палаты предпринимателей является защите прав и законных интересов бизнеса. Сегодня филиалом Палаты предпринимателей Медеуского района совместно с заместителем Прокурора Медеуского района Бауржан Тулендиновым, начальником местной полицейской службы Айбеком Болатбаевым провели выездную встречу с руководителями увеселительных заведений нашего района. Входе встречи были подняты вопросы касающиеся проверок со стороны МПС (Участковых), где уполномоченными органами были даны разъяснения по нормам действующего законодательства, а так, же возможности обжалования не законных действии и незаконно наложенных штрафах в отношения предпринимателей государственными и правоохранительными органами в прокуратуре района», – отметил директор медеуского филиала РПП г. Алматы Айбек Казыкенов.

По словам спикера, в эту работу входит проведение совместного анализа в различных сферах, таких как контрольно-надзорная деятельность государственных органов, административная, уголовная практика и др. По результатам анализа выявляются проблемные вопросы.

«Аналогичная работа ведется и в других районах города Алматы. Сегодня провели встречи с прокурорами Алмалинского и Жетысуского районов. На встрече были рассмотрены вопросы, связанные с соблюдением прав предпринимателей, существующие проблемы бизнеса и пути их решения. Эти вопросы обсуждаются нами на собраниях рабочих групп и разрабатываются предложения по недопущению нарушений прав субъектов предпринимательства», – сказала директор Жетысуского районного филиала Нурбике Рахимова.

Также прокуратурой города Алматы продолжается серия прямых эфиров «Знай свои права!», которые проходят на официальных страницах в Facebook @almatyprokuror и Instagram @prokuror_almaty.kz.

«Знай свои права!» - программа в режиме онлайн по разъяснению национального законодательства и повышению правовой грамотности граждан. Очередной эфир прошел 30 сентября на тему «Соблюдение прав предпринимателей со стороны полиции при осуществлении профилактического контроля», где предприниматели смогли задать свои вопросы.

Ш. ХАМИТОВ.

СОЦВЫПЛАТЫ

КАК ПЕРЕДАЕТ NUR.KZ , В КАЗАХСТАНЕ РАБОТАЮЩИЕ МАТЕРИ ПРИ ВЫХОДЕ В ДЕКРЕТНЫЙ ОТПУСК МОГУТ РАССЧИТЫВАТЬ НА ПОЛУЧЕНИЕ СОЦИАЛЬНЫХ ВЫПЛАТ ПО УХОДУ ЗА РЕБЕНКОМ. С НОВОГО ГОДА ПРАВИЛА ТАКИХ ВЫПЛАТ ИЗМЕНЯТСЯ. О ТОМ, КАКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ ЖДУТ КАЗАХСТАНСКИХ РОДИТЕЛЕЙ, РАССКАЗАЛИ В ГОСУДАРСТВЕННОМ ФОНДЕ СОЦИАЛЬНОГО СТРАХОВАНИЯ (ГФСС).

С НОВОГО ГОДА ПРАВИЛА СОЦВЫПЛАТ ИЗМЕНЯТСЯ

С 2023 года в рамках проекта «Социальный кодекс РК» предусматривается реализация различных мер поддержки материнства и детства. В частности, будет увеличен срок, в течение которого родители, воспитывающие младенцев, будут получать государственные пособия и соцвыплаты из ГФСС.

Однако, помимо этого, предусматриваются и другие изменения, которые касаются непосредственно работающих родителей и их социальных выплат.

На данный момент один из родителей после рождения ребенка может обратиться за социальной выплатой на случай потери дохода в связи с уходом за ребенком до одного года из ГФСС. Размер выплаты составляет 40% от среднемесячного дохода за последние 2 года до даты рождения ребенка. В новом году срок этой выплаты увеличится до полутора лет.

При этом не все работающие родители имеют право на получение соцвыплат из фонда. Деньги будут получать только те, за кого производили социальные отчисления не менее шести месяцев за последние два года до рождения ребенка.

Если у родителя нет необходимого трудового стажа, то он не сможет получать соцвыплаты из ГФСС. Вместо этого ему будет назначено государственное пособие по уходу за ребенком до достижения им полутора лет. Оно, как правило, меньше социальной выплаты и зависит не от зарплаты родителя, а от месячного расчетного показателя.

Вместе с этим изменятся и правила соцвыплат из ГФСС. Они будут поступать родителю даже в том случае, если он выйдет на работу. В этом случае сумма будет равна размеру пособия из бюджета. На текущий же момент такого правила нет — если родитель, получающий соцвыплаты, выйдет на работу, они автоматически прекращаются.

Напомним, в Казахстане в пилотном режиме работает цифровая карта семьи — система, благодаря которой казахстанцам больше не нужно собственноручно подавать заявки на получение тех или иных пособий и соцвыплат — все будет происходить автоматически, без участия человека. Это касается и выплат родителям, которые воспитывают младенцев.

МИНТРУД

МОЖНО ЛИ РАБОТАТЬ 4 ДНЯ В НЕДЕЛЮ СЕЙЧАС

Казахстанцы могут перейти на четырехдневную рабочую неделю по соглашению с работодателем. Об этом сообщили в Министерстве труда и социальной защиты населения, передает корреспондент Tengrinews.kz.

В соответствии с Трудовым кодексом нормальная продолжительность рабочей недели в Казахстане составляет 40 часов с двумя выходными днями, за исключением отдельных категорий лиц — инвалидов, лиц, занятых во вредных условиях труда.

«Согласно статье 70 Трудового кодекса при заключении трудового договора, а также в процессе трудовых отношений по письменному соглашению между работником и работодателем работнику может устанавливаться неполная рабочая неделя, то есть сокращение числа рабочих дней в рабочей неделе или сокращение рабочей недели. В связи с чем в настоящее время Трудовой кодекс позволяет работодателю по соглашению сторон установить четырехдневную рабочую неделю», — сообщили в пресс-службе ведомства в ответ запрос Tengrinews.kz.

При этом министерство подготовило поправки в Трудовой кодекс, в том числе введение режима работы, при котором по соглашению сторон допускается установление четырехдневной рабочей недели с правом чередования с пятидневной или шестидневной рабочей неделей.

«Например, одна неделя работы с пятидневным графиком работы, вторая неделя с четырехдневной рабочей неделей. Данная практика уже применяется к офисным работникам и соответствует международным стандартам в области труда. Введение данного режима позволяет с учетом производственного процесса обеспечить работнику сочетать обязанности по работе с личными и семейными нуждами», — добавили в Минтруда.

Как отмечают в ведомстве, работа в таком режиме не влечет для работника ограничений в продолжительности оплачиваемого ежегодного трудового отпуска, исчисления трудового стажа и других прав в сфере труда, установленных Трудовым кодексом, трудовым, коллективным договорами, соглашениями.

ПРОИСШЕСТВИЕ

СЕМЬ ЛЕТ КОЛОНИИ ПОЛУЧИЛ 15-ЛЕТНИЙ ШКОЛЬНИК

Сотрудники транспортной полиции задержали двоих молодых людей в районе железнодорожного вокзала с поличным при закладке наркотиков, передает Kazakh24.info со ссылкой на Polisia.kz.

Второго марта этого года 15-летний подросток и его 19-летний подельник были задержаны при осуществлении закладок на подъездном пути станции Уральск. Они прятали расфасованное порошкообразное вещество в стволы деревьев.

«Согласно заключению экспертизы, изъятое у задержанных вещество является психотропным, общий вес которого составил 11 граммов. Координировали свою деятельность молодые люди через один из Telegram-каналов», – рассказали в департаменте полиции ЗКО.

Линейным отделом полиции станции Уральск проведено расследование по статье 297 УК РК «Незаконные изготовление, переработка, приобретение, хранение, перевозка в целях сбыта, пересылка либо сбыт наркотических средств, психотропных веществ, их аналогов».

«Специализированным межрайонным судом по уголовным делам Западно-Казахстанской области 19-летний подсудимый получил наказание в виде лишения свободы сроком на 10 лет, а его 15-летний сообщник осужден к семи годам 6 месяцам лишения свободы», – сообщили в полиции.

Полицейские предупреждают: многие молодые люди, которые выбирают подобный «заработок», считают, что ничего криминального в этом нет. Ведь они не передают наркотические средства из рук в руки, а следовательно по их мнению не нарушают закон.

Однако, с юридической точки зрения действия по закладке наркотических средств квалифицируется как сбыт и за это предусмотрена уголовная ответственность в виде лишения свободы на срок от 10 до 20 лет. А уголовная ответственность за сбыт наркотиков наступает с 14 лет.

К слову, на заседании совета по молодежной политике при президенте РК в понедельник 22 августа министр внутренних дел Марат Ахметжанов напомнил об ужесточении наказания в этой сфере. В частности, с октября прошлого года «синтетика» приравнена к тяжелым видам наркотиков, и уголовная ответственность за их хранение наступает уже с одного грамма (ранее – с 50 граммов).

Как подчеркнул глава МВД, важно понимать, что в наркосреду активно втягивается незанятая молодежь – это сами себе предоставленные студенты и школьники.

«Поскольку участия лишь органов полиции и здравоохранения в борьбе с наркоманией недостаточно, то нужно консолидировать совместные усилия госорганов с общественностью страны, – обратился с этими словами министр внутренних дел к членам молодежного совета.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ФУТБОЛ

ПРЕМЬЕР-ЛИГАҒА ҚАЙТАТЫН КЕЗ КЕЛДІ

«Жетісу» футбол командасы Қазақстан чемпионатының бірінші лигасында өнер көрсетті. Елордадан келген қарсыластармен өткен тартысты ойынды Жетісу облысының әкімі Бейбіт Исабаев та тамашалады.

Жергілікті клуб келер жылғы маусымда еліміздің үздіктер тобында жолдама алу үшін барын салды. Әзірге 19 турдың қорытындысы бойынша талдықорғандықтар 5-ші орында келеді.

Алаңға жігерленіп шыққан жерлестеріміз үшін қарсыластарын ұту аса маңызды болғандықтан, бұл матчта 3 ұпай иеленіп, ойын кестесінің 3-ші сатысына көтерілуге бар күш-жігерін жұмсады.

Жетісулықтар алаңның қос қапталынан кезек-кезегімен шабуылдады. Қарбалас сәттердің бірінде «Жетісу» ойыншысын шалып құлатқандықтан төреші «Жеңіс» қақпасына 11 метрлік айып добын белгіледі. Айып добын Бауыржан Тұрысбек мүлтіксіз орындап, есепті 1.0 есебімен ашты.

45 минуттық таймда «Жетісу» және «Жеңіс» командалары арасында есеп айырмашылығы болған жоқ.

Екінші таймда да қарқынын жоғалтпаған жетісу ойыншылары үздіксіз шабуылдар ұйымдастырып, қарсыластар қақпашысына дамыл бермеді.

Шабуылдың бірінде Марат Бураев есепті 2.0-ге еселеді. «Жетісу» командасын қолдаған көрермендер айғайы мен қол шапалағынан қуат алған футболшылардың бірі Сергей Гридин есепті 3.0 есебіне жеткізді. Алайда соңғы минуттарда қарсылас «Жеңіс» командасының ойыншысы Карим Смыков қақпаға доп салды.

Қорытынды нәтижесінде 3.1 есебімен жеңіс «Жетісу» командасының пайдасына шешілді. Осылайша, команда қоржынына 38-ші ұпай түсті.

Қаланың орталық стадионында өткен матчтан кейін аймақ басшысы жаттықтырушылар құрамы мен команда ойыншыларын сенімді жеңісімен құттықтап, команданың Премьер-лигаға қайта оралатын кезі келгенін баса айтты. Сол үшін барлық мүмкіндіктердің жасалынып жатқанын айтты. Ең бастысы командалық рух, еңбекқорлық және жеңіске деген жігер дей келе, облыс басшысы Бейбіт Өксікбайұлы алдағы жоспарларды талқылап, ұсыныс-пікірлерін тыңдады.

«АЛАТАУ-АҚПАРАТ»

БОКС

ЖІГІТТЕР ЖАРАДЫ

Польшаның Люблин қаласындағы MOSiR Hall спорт кешенінде өткен кәсіпқой бокс кешінде үш бірдей отандасымыз, ADAL Promotions компаниясының былғары қолғап шеберлері – Бекзат Нұрдәулетов, Мейірім Нұрсұлтанов және Бекман Сойлыбаев өнер көрсетіп, қазақстандық жанкүйерлерді жарқын жеңісімен қуантты.

Польшадағы бокс кешінде бірінші болып шаршы алаңға жартылай ауыр салмақтағы отандасымыз Бекзат Нұрдәулетов шықты. Әуесқой бокста бірталай жетістікке жетіп, әлем чемпионы атанған маңғыстаулық боксшы 2020 жылдан бері кәсіпқой бокста өнер көрсетіп келеді. Бүгінге дейін бес жекпе-жек өткізіп, барлығында жеңіске жеткен ол бұл жолы да грузиялық Яго Кизириядан (6-8, 4 КО) ұпай саны бойынша басым түсті. 8 раундқа жоспарланған жекпе-жекте Бекзат айқын басымдыққа ие болып, төрешілердің бірауызды шешімімен жеңіске жетті – 79-73, 80-72, 80-72 .

Ал жартылай жеңіл салмақта жұдырықтасқан Бекман Сойлыбаев (14-1, 5 КО) тек қазақстандық жанкүйерлердің емес, бокс кешін MOSiR Hall спорт аренасынан тамашалаған жергілікті көрермендердің де ыстық ықыласына бөленді. Аздаған үзілістен кейін карьерасын қайта жалғастырған жерлесіміз Польшада Оңтүстік Африка Республикасының өкілі Сифосетху Мвулмен (16-4-1, 7 КО) WBA Inter-Continental белбеуі үшін жұдырықтасып, қарсыласын жетінші раундта сұлатып салды. Бекманның жойқын соққысын өткізіп алған Сифосетху біраз уақыт есін жия алмай, жекпе-жекті жалғастырудан бас тартты.

Қазақстандық боксшылардан соңғы болып шаршы алаңға орта салмақтағы Мейірім Нұрсұлтанов шықты. Бұл жекпе-жекте отандасымыз биыл ғана жеңіп алған WBO International белбеуін бірінші рет сәтті қорғады. Аргентиналық Марсело Фабиано Касереспен (18-4, 13 КО) жұдырықтасқан жерлесіміз 10 раундтың қорытындысы бойынша ұпай санымен жеңіске жетті. Бір төреші отандасымызды 98-92 есебімен алда болды деп есептесе, екі төрешінің пікірі бойынша Нұрсұлтанов бір раунд басымдығымен ұтқан – 96-94. Бұл – 29 жастағы Мейірім Нұрсұлтановтың кәсіпқой бокстағы 18-ші жекпе-жегі және 18-ші жеңісі. Сондай-ақ ол 10 қарсыласын мерзімінен бұрын тізе бүктірген.

Бокс кешінің басты жекпе-жегінде ауыр салмақтағы жергілікті боксшылар Михал Чеслак (23-2, 17 КО) пен Кшиштоф Твардовски (9-4, 6 КО) жұдырықтасып, алғашқы бесінші раундта техникалық нокаутпен жеңіске жетті.

КЕЗДЕСУ

«ЖАСТАР» СПОРТ САРАЙЫНДА ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНЫҢ ӘКІМІ БЕЙБІТ ИСАБАЕВ ЖЕТІСУЛЫҚ ВОЛЕЙБОЛШЫЛАРМЕН ЖҮЗДЕСТІ. ЖЕТІСУ ЖЕРІ РЕСПУБЛИКА БОЙЫНША СПОРТ САЛАСЫНАН АЛДЫҢҒЫ ҚАТАРДА КЕЛЕДІ. ЖЕКЕЛЕГЕН СПОРТТАН БӨЛЕК КОМАНДАЛЫҚ ТУРДАН ДА ЖЕРЛЕСТЕРІМІЗ ЕЛ ҮМІТІН АҚТАП ЖҮР.

ВОЛЕЙБОЛШЫЛАРМЕН ЖҮЗДЕСТІ

Солардың бірі волейболдан әйелдер арасындағы «Жетісу» командасы. Бұған дейін аталған қыздар жеті мәрте ел чемпионы, Азия клубтық чемпионатының жүлдегерлері, ҚР кубогында да үздіктер қатарынан көрінген. Тек соңғы үш жылда шығыстың «Алтай» командасына есе жіберіп, күміс жүлдегер атанды.

Жаңа маусымның алдында волейболшылар облыс әкімі Бейбіт Өксікбайұлымен кездесіп, өздерінің жоспарларымен қатар, алдағы чемпионатқа болжам жасап, команданың жаттығуына байланысты өтініш-тілектерін айтты. Команданы толғандыратын басты мәселе – клубтың бюджеті мен оқу-жаттығу жиынын өткізетін спорттық нысанның жетіспеушілігін алға тартты. Бұл орайда «Жастар» спорт сарайынан бөлек «Динамо» спорт кешенінің бар екенін және оған талапқа сай жөндеу жұмыстары керектігін тілге тиек етті.

Өз кезегінде облыс басшысы жауапты мамандарға тапсырма беріп, аталған жаттығу залын жөндеуден өткізуді, керекті қаражатты бөлуді жүктеді. Мұнан бөлек клубтың бюджеттік қаражаты оңды шешілетінін айтты. Сондай-ақ «Жетісу», «Айқаракөз» командаларының бас жаттықтырушылары Е. Павлова мен В. Шиндовқа нақты міндеттер қойды.

– *Ең бірінші жоғары лигада ойын нәтижесін көрсетіп, бұрынғы чемпиондық атақты қайтару керек. Жоғары көрсеткіш арқылы біз жас жеткіншектерді тәрбиелейміз және жергілікті ойыншылардың көбеюіне ықпал жасаймыз. Ол үшін бар күш-жігерімізді салу керек, әкімдік тарапынан қолдаулар болады*, – деді облыс басшысы.

Еске сала кетейік, әйелдер арасындағы «Жетісу», «Айқаракөз» командалары ұлттық лигада өнер көрсетсе, ерлер командасы жоғары лигада ойнайды. Фарм-клуб ойыншылары өз лигаларында ойнап, негізгі құрамға жаңа волейболшыларды дайындаумен айналысуда.

Кездесу соңында облыс әкімі Бейбіт Исабаев әйелдер арасындағы «Жетісу» – «Айқаракөз» командасының жолдастық кездесуін тамашалады. Тартысты додада 2.0 есебімен «Жетісу» командасы жеңіске жетті. Ойын соңында өңір басшысы ойыншылар мен жаттықтырушыларға сәттілік тілеп, чемпионатта алтын тұғырдан көрінулеріне тілектестігін білдірді.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

ҰЛТТЫҚ СПОРТ

КӨКПАРДАН ЧЕМПИОН АТАНДЫ

IV Дүниежүзілік көшпенділер ойындары аяқталуға жақын. Бүгін қазақстандықтар көкпардан ақтық сында ойнады.

Көкпар Көшпенділер ойындарының бағдарламасына тұңғыш рет еніп отыр, осыған дейін шабандоздар көкбөрі ойнаған болатын.

Көкпардан Қазақстан, Қырғызстан, Түркия, Моңғолия, Өзбекстан, Ауғанстан, Венгрия командалары келді. Ауғанстан аттарының мәселесі шешілмеуіне байланысты ойын көрсете алмады.

Көкпардан Қазақстан құрамасы алғашқы ойынды Өзбекстанмен ойнап, 8-1 есебімен жеңіске жетті.

Екінші ойынды Моңғолия құрамасымен ойнап, 12-2 есеп айырмашылығымен финалға шықты.

Финалда Қырғызстанның командасымен ойнаған құрама жоғары дәрежедегі ойын үлгісін көрсетті.

Ұлттық құрама мүшелері Ұ.Байтөреев, А.Нышанбеков, Қ.Тұрғанбек, А.Жамалбеков, Қ.Тоғайбаев, Е.Құрманбай, Б.Әзімбаев, И.Рәт, Д.Айтан, А.Бердіқұл, Ы.Әліпбаев, Ә.Мамыт ел намысын абыроймен қорғады!

Қырғыз шеңберіне Әділет Мамыт 2 салым, Құрманбек Тұрғанбек 1 салым, Абылайхан Нышанбеков 1 салым салды.

Ұлттық спорт жанкүйерлерінің үмітін ақтаған ұлттық құрама мүшелерін шын жүректен құттықтаймыз!

ТЕННИС

ӨЗБЕКСТАННАН БАСЫМ ТҮСТІ

Бұл күндері Қытайдың Чэнду қаласында үстел теннисінен командалық әлем чемпионаты өтіп жатыр. Екінші топқа түскен Қазақстан құрамасы біріншіліктегі алғашқы жеңісіне қол жеткізді.

Спортты дамыту дирекциясының мәліметі бойынша, жаһандық доданың кезекті тур ойынын Өзбекстан құрамасымен өткізген жерлестеріміз 3:0 есебімен жеңіске жетті. Халықаралық ірі-ірі жарыстарда бақ сынап, жүлделі орындардан көрініп жүрген Кирилл Герасименко, Алан Құрманғалиев пен Денис Жолудев оңтүстіктегі көршілеріміздің спортшыларына еш мүмкіндік қалдырмады. Үш теннисшіміз де қарсыластарын 3:0 есебімен тізе бүктірді.

Әлем чемпионатының алғашқы екі турында Франция мен Германиядан жеңіліп, кейіннен Өзбекстаннан басым түскен біздің теннисшілер кеше Үндістанмен ойнады. Осылайша, Қазақстан құрамасы алғашқы жеңісінен кейін турнир кестесінде Франциядан кейінгі 2-орынға көтерілді. Айта кетейік, алғаш рет 1926 жылы Англияда ұйымдастырылған үстел теннисінен әлем чемпионаты биыл 56-мәрте өткізіліп жатыр. 2000 жылдан бастап командалық әлем біріншілігі мәртебесін алған биылғы сайыста әлемнің 36 елінен келген 60 команда бақ сынап жатыр.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел. : 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www. alatau. kz@mail. ru

ДЕНСАУЛЫҚ

ҚАН ТАПСЫРАР АЛДЫНДА НЕНІ ЕСКЕРГЕН ЖӨН

Қан талдауына дұрыс дайындалмау нәтижеге айтарлықтай әсер етуі мүмкін. Жалпы қан сынағы алдында не істеуге болмайды дегенді бәрі біледі. Әдетте қанға жолдама жазып беретін дәрігерлер оны аш қарынға қабылдайтынымызды ескертеді.

Оны орындау қиын емес, себебі, қан талдауы әдетте таңертең қабылданады. Бірақ қан тапсыру алдында темекі шекпеу және бірнеше күн бұрын спорттық жаттығуларды кейінге қалдыру керегін білесіз бе?

Жалпы қан анализінің нәтижесіне айтарлықтай әсер ететіні туралы толығырақ, клиникалық зертханалық диагностика дәрігері айтты.

Бұл қызыл қан жасушаларының, тромбоциттердің, гемоглобин деңгейін және гематокрит санын жалған түрде асыра бағалайды. Сіз «қою қан» деген сөзді естіген шығарсыз? Сондықтан бұл жағдайдың жақсы сипаттамасы. Осындай нәтижелермен анемияның басталуын білмей қалу өте оңай.

Қан тапсырар алдында тамақ жедіңіз бе? Бұл жағдайда лейкоциттер көбейіп, эритроциттердің шөгу жылдамдығы жоғарылайды және лейкоформуланың құрамы бұзылады деп ескертеді сарапшы. Қан анализі алдында тамақ ішкен болсаңыз, дәрігер температураның көтерілу себептерін ешқашан анықтай алмайды, сізде қандай инфекция бар екенін түсінбейді және оған аллергия кінәлі ме, жоқ па анықтай алмайды.

Қан алудан 1-1,5 сағат бұрын темекі шекпеген дұрыс. Бұл кейін эритроциттердің, тромбоциттердің, гематокриттің және лейкоциттердің дұрыс емес нәтижесін көрсетеді.

Дене белсенділігі лейкоциттер, эритроциттер мен гемоглобиннің деңгейін жоғарылатады. Ал егер олар стресспен байланысты болса, тромбоциттер де көбейеді. Тексеруден үш күн бұрын кез келген физикалық жаттығулардан бас тарту керек.

Қан анализінің сапасына тіпті сіздің қан алынатын дененің жағдайы (отыру немесе жату), сондай-ақ, дәрі-дәрмектер және тіпті психологиялық жағдайға да мән беріңіз.

massaget.kz сайтынан алынды.

ТӘМСІЛ

БАҚЫТТЫҢ ТҰРАҒЫ

Бір күні Қызыр ата жолаушылап келе жатып Бақытты кездестіреді. Ол:

– Әй, Бақыт, мен ел ішін аралаймын, пенденің тілегін Құдайға жеткіземін. Бірақ, қай үйге кірсем де, жұрттың бәрі «Бақыт қонсын!», «Бақытты бол!», «Бақыт қайдасың?» деп іздеп жатады. Жаббар Хақ сені Адамға серік болсын, өміріне көрік болсын деп жаратты. Шиш пайғамбар алғаш үй салғанда төріне жайғасып едің. Ел-жұрт «Ат аунаған жерде түк қалады, қонақ отырған жерде құт қалады» деп, саған қол жеткізу үшін қонақ шақырып, мейман күтуге таласатын еді. Бірақ өмірде бақытты жандар да көп, бақытсыз бейбақтар да жетерлік. Сен әркімнің қолына түсе бермес ғайып құсы сияқтысың. Тұрағыңды айтшы, жарқыным?! Кімге қонасың, кімге бұйырмай кетіп қаласың? – дейді. Бақыт:

– Сұрағың орынды, Қызыр баба! – деп әдеппен тағзым етеді. – Мен, ең алдымен, ісінің берекесі жоқ, сөзінің келекесі көп адамға дарымаймын. Ата - анасын сыйламайтын, оларға қызмет қылып, жандарын қинамайтын нанданбен жұлдызым қарсы. Есірік ұл мен кесапат қыздан, ата - енесін күтпеген келіннен алпыс қадам аулақ жүремін. Әсіресе, Аллаға зікір айтпайтын, иманын дұшпаннан қорымайтын, көрші ақысын жеуден қорықпайтын жандармен Құдай жолымды түйістірмесін деп күніне сан мәрте дұға қыламын, – депті. Қызыр ата тағы да:

– Ал қайда тұрақтайсың? Кімнің шаңырағына шаттық бересің, кімнің басына бақ болып бітесің? – деп сұрайды. Бақыт іркілместен:

– Менің ең жақсы көретінім – ата - анасына құрақ ұшып қызмет ететін, бірлік пен ынтымақты ырыс деп ұғатын жандар. Өзгені күндеуден, кісіні мінеуден аулақ момындарды іздеп жүрем. Алланың есімін жаттаған, адалдан басқа татпаған ақжүрек жандармен жылдам жұғысамын. Сахар тұрып, сәресі ішіп, ораза ұстайтын тақуамен тез тіл табысамын. Бейбітшілік пен берекені ту еткен кісілермен тіл қатыспай - ақ ұғысамын, – деген екен. Қызыр ата шаттанып:

– Ендеше сен қонған жанға мен де даримын, – дейді. «Бақ қонып, Қызыр дарыған» деген сөз осыдан қалған екен деседі.

bilimdiler.kz сайтынан алынды.

ӘЗІЛ-ШЫНЫ АРАЛАС

Аутқа кетіп қалмасаң болды

Еліміздің ақын-жазушыларының Бердібек Сапарбаевқа деген құрметі ерек, сыйластығы бөлек. Олар Бекеңді бірнеше облысты басқарған іскер ұйымдастырушы, министрліктерге жетекшілік еткен білікті басшы ғана емес, нағыз ұлтжанды азамат, руханиятымыздың жанашыры, мәдениетіміздің қамқоршысы ретінде жақсы таниды.

Осы Бекең Оңтүстік Қазақстан облысында әкім болып тұрған кезінде қол астындағы бір қызметкері қабылдауына келеді.

– Жұмсаған қызметіңіздің бәріне барып жатырмыз. Анда да бардық, мұнда да бардық. Футболдың добы сияқты домалап жүрміз, – деп өзінің біршама мекемені басқарғанын сөз етіп, наз айтса керек.

Сонда Бекең:

– Шырағым, солай домалай берсеңші. Тек аут кетіп қалмасаң болды, – деген екен.

Күнделік жазуға кірістім

Төлен Әбдік бірде көшеде келе жатып, ақын Өтежан Нұрғалиевті жолықтырады. Салған беттен Өтежан шабыттана сөйлеп, екеуара мына мазмұнда диалог болыпты:

– Теке, менің творчествома белесті өзгеріс енді!

– Иә, ол не өзгеріс, айтсаңшы?

– Мен соңғы кезде күнделік жазуға кірістім.

– Е-е, оның дұрыс екен…

– Дәл қазір сіз не айтар екен деп аузыңызды аңдып тұрмын!

Ұятқа қалып жүрмейік

Жарасқан Әбдіраш төсек тартып ауырып жатады. Бірде ауруханаға бас дәрігері келіп, Премьер-министрдің орынбасары Иманғали Тасмағамбетов келетінін, ақынның көңілін сұрамақшы екенін ескертеді. Бөлмені жинастырып, төсек-орынды жаңартып, тіпті Жарасқанның шашын да ретке келтіріп тарап, дайындайды.

Сонда ауыр науқас болса да әзілі қалмаған Жарасқан ақын:

– Апырмай, қатты дайындалып кеттік қой… Жазылып кетіп ұятқа қалып жүрмейік! – деген екен.

qazaqadebieti.kz сайтынан алынды.

ПАЙДАЛЫ КЕҢЕС

БӨЛМЕ ӨСІМДІКТЕРІН ҚАЛАЙ КҮТЕМІЗ?

Күндізгі жарығы қысқа күндер, күннің жетіспеуі, құрғақ ауа мен суық температуралар бөлме өсімдіктеріне жақсы жағына әсер ете қоймайды.

Әр бөлме гүлі өзінше ерекше. Кейбіреулері мол суаруды қажет етсе, басқаларының қорек көзі жарық болуы мүмкін.

Әрине, топырақты құнарландыру және құнарлы заттардың нақты деңгейін сақтау да маңызды. Бөлме өсімдіктері күтіміне арналған барлығына белгілі ережелерден бөлек пайдалы қарапайым лайфхактар да бар.

Кофе – өсімдіктерге арналған жақсы тыңайтқыш. Онда азот, калий, кальций және магний секілді маңызды құнарлы заттар бар. Әсіресе, кофе сабақтың өсуін ынталандыратын азотқа бай. Бұл органикалық және қарапайым күтім әдісі әсіресе раушан, гортензия және магнолияға келеді.

Қыста өсімдіктерге күннің көзі аз түсетіндіктен, оларға құнарлы заттардың жетіспеуі қатты білінеді. Өсімдіктер жемістері мен тұқымдарында крахмал қорын арттыруға тырысады. Крахмал глюкозаны сақтауға көмектеседі. Оның жетіспеушілігінен гидролиз процесі іске қосылады.

Келесіде арнайы тыңайтқыш сатып алудың орнына картоп немесе макарон қайнатқан суды пайдаланыңыз. Оның суығанын күтіп, содан соң өсімдіктеріңізді ойланбастан суара беріңіз.

Жұмыртқаның қабығы топырақ қышқылдығын азайтуға көмектесетін әкке және өсімдікті жақсы қоректендіретін кальцийге бай. Оның қабығын ұсақтап сындырыңыз, содан соң топырақтың бетіне біртекті етіп салып шығыңыз.

Кей бөлме өсімдіктері, әсіресе, олардың гүл бүршіктері бар түрлері сірке суын жақсы көреді. Қышқыл тамырлардың тез өсуіне және жақсы гүлденуге ықпал етеді. Бір шай қасық сірке суын бір жарым литр сумен араластырыңыз, содан соң оны үш айда бір рет қолданыңыз. Бастысы, өте көп суарып жібермеу керек.

massaget.kz сайтынан алынды.

СӨЗ ЖОҚ

Қабанбай батыр көшесі

І.Жансүгіров көшесі

Бетті дайындаған А. НҰРЖАПАР

Құрылтайшы "АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ

Баспахана директоры Бақберген ТҮКІБАЕВ

Бас редактор Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Редакция алқасы:
Сарби ӘЙТЕНОВА – редактордың орынбасары
Арайлым НҰРЖАПАР – тілші
Айдана СМАҒҰЛ – тілші

Кезекші редактор: А. НҰРЖАПАР.

Алатау

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп, № 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде "Алматы-Болашақ" АҚ филиалы "Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www.alatau.kz@mail. ru
Сайты: alatau_gazeti

Газет 07.08.2000 жылдан бастап шығады.

Таралымы 2500
Тапсырыс № 999
Индекс 15534